

revija za mladet * 1/08 * Poizjad 2008 * brezplačen izvod

poletni tabori

novi sporti dubstep

changemakers

EURO<26> KVIZ ★ KAKO DOBRU POZNAŠ MLADINSKE KARTICE EURO<26>?

Poveži vsako EURO<26> kartico z ustreznimi trditvami na poljih.
Pozor, nekatere trditve veljajo za OBE kartici!

100.000
popustov in ugodnosti v
41 državah po Evropi
(www.euro26.org, www.euro26.si)

30% popust
na vlakih po Sloveniji in
25% RAILPlus popust
na mednarodnih vlakih

na voljo v mladinskih in
info centrih po Sloveniji
(seznam: www.euro26.si/euro26)

mednarodni projekti,
natečaji in
aktivnosti za mlade

brezplačna rezervacija
prenočišč
HOSTELWORLD
preko www.euro26.si

Za vse mlade
od **15** do **27** let
- ne glede na status!

brezplačna revija **26!**,
mesečne EURO<26> e-novice ter
vodič po popustih EURO<26>

velja 1 leto oz. do
dopolnjenega
27. leta starosti

za vse mlade
od **12** do **26** let
- ne glede na status!

stane **16** EUR

na voljo **SAMO** na
blagajnah Slovenskih železnic
(seznam: www.euro26.si/SZeuro26)

velja 1 leto oz. do
dopolnjenega
26. leta starosti

WWW.EURO26.SI ★ 080 26 26 ★ INFO@EURO26.SI

Ključ do rešitve: Poveži med sabo polja,
ki imajo zvezdice enakih barv.

Ne kot vsak.

itak®

Matej

20 let, freestyle smučar

Nor občutek je, ko začutim hitrost snežne strmine. Čisti adrenalin! Nenadoma se znajdem v zraku in usmerim vso energijo v trik. Danes mi uspe! Zvečer bom poklical vse kolege, da jim povem, kaj vse zamujajo! Itak pogovori so tako ali tako samo 1 cent na minuto!

Kaj še ostane "off-line" življenju?

Govori se, da se bo naše življenje vse bolj odvijalo v virtualnih svetovih. On-line nakupovanje je že skoraj vsakdanja praksa, elektronsko bančništvo tudi pa spletne zmenkarije in igre ... Prihodnost interneta pa ni v tekstovni, dvodimenzionalni obliki – ampak v 3D interaktivnem druženju. Napovedujejo, da bo slej ko prej vsak od nas imel svojega »avatarja« v kakem od neštetihih digitalnih 3D-svetov, kot je npr. ameriški Second Life, švedska Entropia Universe ali južnokorejska različica Cyworld. V teh svetovih je vse virtualno: mesta, otoki, trgovine, nočni klubi, muzeji, banke ... in počneš lahko skoraj vse kot v realnem svetu (in več). Družiš se lahko z drugimi avatarji, se udeležuješ izobraževalnih seminarjev in tečajev univerz, kot je npr. Harvard, obiskuješ lahko nočne klube in uživaš v virtualnih partijih in koncertih pravih glasbenikov (npr. DJ Umek). In seveda komercializacija nikoli ni prav daleč – z virtualno valuto lahko nakupuješ virtualne obleke, celo frizuro, oči in druge dele telesa za svojega avatarja, sanjske virtualne nepremičnine ali raketno letalo in druge nenavadne naprave, ki jih lahko vidiš samo v virtualnem svetu. Seveda lahko kupiš tudi prave (nevirtualne) obleke, knjige, cd-je, avto ... V virtualnih svetovih se namreč pojavlja vse več podjetij in organizacij iz realnega sveta: IBM, MTV, Coca-Cola, McDonald's in drugi, celo Si.mobil in Generali. In tako kot v realnem svetu lahko posamezniki tudi v virtualnem zelo dobro zaslužijo – Anshe Chung je znana kot prva milijonarka virtualnega sveta, ki je obogatela z izdelavo in prodajo digitalnih otokov, nepremičnin in drugih dobrin. Obstajajo pa tudi odprtokodni javni svetovi (omogočata jih npr. Open Croquet Project in Solipsis), kjer se ne vrti vse okoli denarja.

Kdo ne bi živel v svetu, kjer je vse mogoče, kjer lahko zamenjaš svojo človeško podobo s katerokoli drugo ali pa vsaj spremeniš svoj emšo – torej spol in starost? In kjer lahko počneš skoraj vse, kar si že od nekdaj želiš? Na primer leteti ... Virtualni svetovi omogočajo vse to – v virtualni obliki seveda. Možnosti so omejene samo s tvojo domišljijo (in tudi z zmogljivostjo kreditne kartice).

Seveda ni vse tako idilično – tako kot v realnem svetu tudi tu obstaja nek osnovni družbeni red (tudi virtualne revolucije), temu pa sledijo kršitelji tega reda (virtualna mafija, cyberteroristi, neonacisti, pedofili ...). Kaj torej še ostane »off-line« življenju? Samo boljša grafika? No ja, so stvari, ki so boljše »off-line«.

m.o.

revija za mlade ★ 1/08 ★ ponj. 21/08 ★ brezplačen izvod

euro<26 novice

euro<26 projekti
euro<26 popusti
euro<26 natečaj
novi popusti euro<26

planet+ evropa

nepozabna erasmus izkušnja
z vlakom po evropskih prestolnicah
intervju: Matic Bizjak
noč v stuttgartu

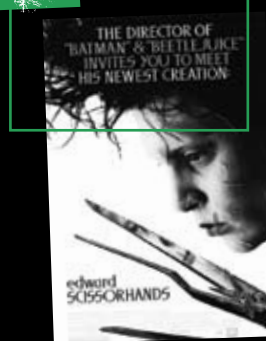
kult+ura

dogodki po sloveniji
dogodki po evropi

kult+film

tim burton

ekso+ika

socotra

gravitacija

reševanje podnebja za mir
intervju: Hannele Välipakka
povsem nedolgočasno poletje
changemakers: ima tudi tvoja preproga
otroški obraz?
si že kdaj komu rešil življenje?

moveit!
nori šport! 5

kult+scena

animacija

kult+glasba

abcd elektrone: dubstep
nova glasba

kult+knjiga

spomladansko sonce knjižnega uma

klikograma

si stvari, ki so boljše offline
nekatero pravice pridržane
internetne prevare
facebook evforija

EURO<26 ★ DVE MLADINSKI KARTICI

Mednarodni projekti, natečaji in srečanja mladih, informacije o kulturnih dogodkih, več kot 100.000 popustov in ugodnosti po Evropi in Sloveniji, brezplačna rezervacija prenočišč Hostelworld ... vse to je mogoče samo z dvema mladinskima karticama:

★ **EURO<26: klasična mladinska kartica** nudi vse zgoraj naštetu **8,35 EUR**

★ **SŽ-EURO<26: partnerska mladinska kartica** nudi vse, kar ima klasična, in še **30 % POPUST** na vlakih po Sloveniji ter **25 % RAILPLUS POPUST** za potovanja v mednarodnem prometu!
od 1. marca 2008: 18 EUR

Več informacij o popustih in ugodnostih doma in v tujini: www.euro26.si. Imetnikom kartic EURO<26 je na voljo še: revija **26!**, katalog popustov EURO<26 in EURO<26 e-novice z informacijami o mednarodnih projektih, natečajih in novih popustih.

PRODAJNA MESTA

Seznam prodajnih mest za **klasično EURO<26 kartico** in **partnersko SŽ-EURO<26 kartico** lahko najdeš na www.euro26.si.

CEMEJE 2 VLAHOM PO EVROPI!

Imetniki kartice SŽ-EURO<26 lahko poleg **30 % popusta** na vlakih po Sloveniji koristijo tudi **25 % RAILPLUS POPUST** za potovanja v mednarodnem prometu! Popust velja za relacije med najmanj dvema državama. Več: www.euro26.si.

REZERVACIJE PRENOČIŠČ HOSTELWORLD

Kartice EURO<26 nudijo tudi možnost brezplačne rezervacije prenočišč HOSTELWORLD po celem svetu (samo preko spletne strani www.euro26.si). Za potrditev rezervacije je potrebno poravnati predplačilo (10 % cene nočitve) s kreditno kartico. Ostalih 90 % plačaš ob prihodu v prenočišče. Več:

www.euro26.si/hostelworld

RUSKI EKOLOŠKI TABOR

Od **1. do 10. avgusta 2008** se bo na Bajkalskem jezeru (otok Olhon) v Irkutsk regiji v Rusiji dogajal mednarodni ekološki tabor, ki ga organizira Ruska zveza mladih in ruska organizacija EURO<26. Organizatorji bodo za 100 udeležencev pripravili bogat program, ki bo med drugim vključeval ekološke delavnice, trekking po otoku, plezanje, lokostrelstvo, foto natečaj, tekmovanje v peščenih figurah, body-art festival, obisk sibirskeske savne, medkulturne večere in zabavo ... Za doplačilo bo mogoče tudi najeti potapljaško opremo ali padalo, lahko pa se celo najaviš za obisk pri šamanu. Prenočevanje bo organizirano v šotorih in lesenih kočah, poskrbljeno bo tudi za prehrano z jedmi sibirskeske kuhinje (4 obroki na dan). Prijave zbirajo do **15. maja 2008**. Več o taboru: www.euro26.si/sl/projekti

SLOVENIA.INFO in EURO<26

Na uradnem slovenskem turističnem portalu www.slovenia.info lahko v bazi slovenskih ponudnikov turističnih storitev poleg ostalih podatkov najdeš tudi informacije o popustih in ugodnostih EURO<26. Tako lahko na enem mestu dobiš npr. informacije o aktivnih počitnicah v Sloveniji, zraven pa bo pri določenih ponudnikih znak EURO<26 opozarjal, kakšen popust je na voljo imetnikom kartic EURO<26 in SŽ-EURO<26. Na www.slovenia.info lahko podatke o popustih EURO<26 najdeš v skoraj vseh kategorijah ponudnikov.

INFORMACIJE O PROJEKTIH:

★ www.euro26.si ★ EURO<26 e-novice ★ revija 26!

NAGRADNA EURO<26 ANKETA

Pomlad je tu in z njo spet priložnost, da si pridobiš kakšno nagrado. Tokrat te vabimo, da izpolniš kratko EURO<26 anketo. Odsrfaj na www.1530.fi/euro26, kjer lahko do **25. marca 2008** sodeluješ v nagradni anketi o programu mladinskih kartic EURO<26. Vzelo ti bo manj kot 10 minut, z izpolnitvijo ankete pa se boš potegoval za nagrade: 10 majic EURO<26, 5 žogic za žongliranje, 3 LED žepne svetilke. V anketi lahko sodelujejo vsi sedanji in nekdanji imetniki kartic EURO<26 (tudi SŽ-EURO<26) – torej vsi, ki so kadar koli imeli katero od kartic EURO<26. Pohiti torej na www.1530.fi/euro26!

2 EURO<26 DO BREZPLAČNIH FILMOV!

Je na TV zaslonih dolgčas? Nimaš časa hoditi v videoteko? EURO<26 in iTIVI ti podarjata brezplačno enomesečno izposojlo filmov (2 DVD-ja hkrati)! V spletni izposojevalnici DVD-jev iTIVI (www.itivi.si) lahko izbiraš med 4.500 filmi (tudi Blu-raye imajo), 23 žanri in obilo filmskimi zbirkami. DVD-ji prispejo direktno v tvoj poštni nabiralnik, poštnina je plačana v obe smeri. In še to: iTIVI ne pozna zamudni! Klikni na www.itivi.si, na vstopni strani vpiši promocijsko kodo EUR-026-EUR in preizkušaj iTIVI kar cel mesec brezplačno, in to 2 DVD-ja hkrati! Več o tem, kako se prijaviš: www.euro26.si/sl/projekti. Pošlji iTIVI promocijsko kodo EUR-026-EUR še svojim prijateljem in skupaj uživajte v brezplačnih filmih! Promocijsko kodo lahko uporabi kdor koli, tudi če ni imetnik kartic EURO<26.

Poskusi
brezplačno!

www.itivi.si

EXPO 2008 - 2 EURO<26!

Svetovna razstava bo letos v Zaragozi (Španija) od **14. junija do 14. septembra 2008**. Tema Expa 2008 je voda in v okviru te tematike se bo v paviljoni predstavilo več kot 100 držav. Imetniki kartic EURO<26 in SŽ-EURO<26 pa lahko Expo 2008 obiščejo z 12 % popustom! V treh mesecih bo organiziranih več kot 3.400 predstav z več kot 350 skupinami izvajalcev uličnega in klasičnega gledališča, kabareta, klasične glasbe, pop glasbe in flamenka. Poleg številnih drugih kulturnih in razstavnih dogodkov pa bodo obiskovalce navduševale tudi arhitekturne znamenitosti kot npr. 270 m dolg paviljon v obliki mostu, 76 m visok panoramski vodni stolp, največji sladkovodni akvarij v Evropi ... Po letu 2000 je to prvi evropski Expo – naslednja dva Expa se bosta dogajala precej bolj daleč stran od nas (v Aziji), zato je letos enkratna priložnost, da obiščeš Zaragozo, ki je tudi za tiste s plitvim žepom bolj dosegljiva. In ne pozabi svoje EURO<26 ali SŽ-EURO<26 kartice – enodnevna vstopnica s **popustom EURO<26 stane 23,10 EUR**, tridnevna pa **46,20 EUR**. Popust lahko izkoristiš tudi za panoramsko vožnjo z gondolo nad prizoriščem Expa 2008 (s popustom EURO<26 stane 1 vožnja 6 EUR, 3 vožnje pa 11,90 EUR).

www.expozaragoza2008.es

WWW.EURO26.ORG ★ NA POTOVANJE!

Preden odpotuješ preveri na www.euro26.org, kje lahko izkoristiš popust pri prevozi, v hostlih, restavracijah in pri drugih za popotnika pomembnih zadevah! Vseevropska EURO<26 spletna stran je namenjena vsem imetnikom kartice EURO<26 po Evropi in tudi vsem ostalim, ki so stari manj kot 26 let in želijo vedeti več o 100.000 popustih, ugodnostih in aktivnostih EURO<26. Vse informacije so v angleškem jeziku. www.euro26.org

POPRAVEK!

V zimski številki revije 26! nam je zagodel škrt. Pri članku "Tudi ti lahko zaustaviš revščino!" smo navedli napačnega avtorja fotografije. Pravi avtor fotografije je Dare Čekeliš. Avtorju se za napako opravičujemo.

VSE, KAR POTREBUJEŠ, JE SAMOZAVEST, ODLOČENOST IN KANČEK ORGANIZIRANOSTI.

Leto 2008 je Evropsko leto medkulturnega dialoga. Kaj pa sploh je medkulturni dialog in kako ga doseči? Odgovorov je več, vsekakor pa ima vsakršna mednarodna izkušnja zelo pomembno vlogo pri tem. Sama se s tem po nepozabni Erasmus izkušnji v Amsterdamu nedvomno strinjam.

Preden se odločiš za Erasmus ali kakršno koli drugo obliko mednarodne izmenjave oziroma sodelovanja, je treba razjasniti kar nekaj stvari: kam dejansko želiš odpotovati in zakaj ravno izbrano mesto oziroma izbrana fakulteta. Jasna predstava o lastnih željah lahko v veliki meri pomaga v prvi vrsti pri pripravi motivacijskega pisma, ki ga je potrebno priložiti k prijavnim obrazcem, in pa na končnem razgovoru, kjer te lahko doletijo tudi vprašanja v stilu zakaj si ravno ti primeren za izbrano izmenjavo.

KOLIKO TO STANE?

Po tej začetni fazi se najverjetneje vprašaš, ali si lahko celotno zadevo sploh privoščiš; potovanje tja in nazaj, knjige, zabave, hrana, najemnina in tako naprej in tako naprej in tako naprej. Popolnoma vamo je namreč zapisati, da zadeva nedvomno ne bo poceni. Ko se znajdeš v popolnoma novem, vznemirljivem in še neraziskanem mestu, se naenkrat pojavi ogromno priložnosti, razstav, predstav, galerij in pa želja spoznati državo tudi izven samega mesta študija. Posledično lahko vsem stroškom, s katerimi se srečuješ doma, prišteješ še tona povzorčnih.

S tem v mislih se je priporočljivo pozanimati tudi o možnostih, pogojih in predpogojih študentskega dela. Med različnimi državami lahko na tem področju najdeš kar nekaj razlik. Pri oblikovanju primerne proračuna je nedvomno pomembno tudi podrobno raziskati značilnosti države in mesta, v katerega potuješ, še posebej življenjski standard, ki vsaj delno določa vse zgoraj omenjene stroške, in do

določene mere tudi Erasmus štipendijo. Kot eden največjih izdatkov se zraven potencialnih potovanj in hrane pojavlja tudi najemnina. Ker je lastnoročno iskanje ugodnega stanovanja lahko precej naporno in dolgotrajno, velja preveriti, kako tvoja ciljna univerza olajša postopek selitve. Stopnja organiziranosti se lahko na tej točki precej razlikuje od univerze do univerze, nekatere ponujajo stanovanja praktično vsem tujim študentom, spet druge te te prepustijo lastni iznajdljivosti.

Celotni zadevi nameni kakšno misel vsaj leto vnaprej. Tako lahko pravočasno pričneš varčevati oziroma urediš vsakršno malenkost, ki se pojavi skozi proces prijavljanja in selitve. Birokracije je namreč pred, med in po potovanju ogromno – npr. proces pridobitve vize v primeru, da potuješ izven Evropske unije, zagotovitev primernega zdravstvenega zavarovanja za čas trajanja izmenjave, proces prijave začasnega bivališča v tujini, stanovanjske možnosti po vrnitvi domov in tako dalje. In najpomembnejši praktični napotek: nikakor ne pozabi fotoaparata!

KAJ PA ŠTUDIJ?

Najprej naj poudarim, da čeprav ima Erasmus sloves ene same dolge zabave, to nikakor ni vse. Tvoja univerza lahko namreč zapolni vrzeli v paleti predmetov, ponujenih na domači univerzi, lahko ponudi drugačen in inovativen pristop ter izjemno kvalitetne predavatelje. In tole pišem na podlagi lastnih izkušenj.

Da lahko dejansko absorbiraš vse, kar Erasmus ponuja, močno priporočam enoletno izmenjavo ali vsaj natančen pregled vseh možnosti podaljšanja. Po začetni 'privajalni fazi' namreč ugotoviš, da je pol leta definitivno premalo, čeprav se ob pripravi dokumentacije zdi, da nikoli ne bo mogoče uskladiti željenih predmetov. Vendar kakor koli neprijeten je proces usklajevanja učnih načrtov in kreditov, velja pripraviti Dogovor o izmenjavi in 'Learning Agreement' posvetiti obilo pozornosti. Le jasn dogovor ti namreč zagotavlja priznavanje predmetov, opravljenih v tujini. Ampak brez skrbi; v primeru nepričakovanih sprememb je možna revizija.

Ko zadostiš zahtevam lastne univerze in fakultete, je potrebno preveriti še zahteve tuje,

predvsem roke za oddajo prijave ter obseg dokumentacije, ki jo je potrebno priložiti. Lahko se namreč pojavi zahteva po dodatnem motivacijskem pismu, povprečju ocen dosedanjega študija ali po dokazilih o znanju jezika, v katerem potekajo predavanja. Univerza ponavadi organizira tudi jezikovne tečaje za prihajajoče študente.

LET'S PAAARTY!

No tako, pa smo pri tistem najbolj znanem delu Erasmusa. Morda tu potrebe po nasvetih niti ni, saj nenazadnje koktelj ljudi z vseh koncev in krajev sam po sebi naredi svoje. Vendar je za piko na i nujno še sledeče; prvič: pozanimaj se o obstoju Mreže mednarodnih študentov na tui univerzi. ISN (International Student Network) namreč karakterizira zanimiv spoznavni program, spoznavanje mesta in nove kulture na inovativen način, cenovno ugodnejše zabave, tematske zabave, nore izlete in predvsem sproščeno druženje. Da pa se izogneš zadrževanju samo in izključno v družbi mednarodnih študentov, poskusi navezati stike tudi z domačini. Tudi mobilizacija prijateljev, ki živijo v državi, v katero se odpravljaš, pomaga, saj je tako vpogled v pristne navade in običaje domačinov veliko širši. Drugič: poskušaj navezati stike tudi z ljudmi, ki odhajajo na izmenjavo istočasno kot ti. Tako je selitev v tujino in nazaj domov lažja. Vendar pa ob tem ohrani v mislih, da z druženjem izključno z 'domačimi' ljudmi izgubljaš bistvo izmenjave. Tretjič: pričakuj takšna in drugačna vprašanja o lastni državi. Posledično je priporočljivo, da se vsaj do določene mere informiraš. Glavne teme so ponavadi hrana in pijača, glavne znamenitosti, najpogosteje uporabljene fraze in podobno. In ko smo že pri hrani, odsotnost bonov in babičine kuhinje je lahko precej naporna. Da se izogneš konstantnim špagetom, kakšen 'plonk listek' s tistimi enostavnejšimi recepti pomaga.

Vse, kar lahko še rečem, je naslednje: ni vse tako hudo, kot se sliši. Univerze, ki sprejemajo tuje študente, so namreč na to nedvomno pripravljene. Vedno obstaja kdo, ki ti nudi informacije, pomoč, pogovor. Kar se tiče vseh začetnih birokratskih težav: po vrnitvi domov se kar naenkrat zdijo malenkostne. Torej, kar potrebuješ, je samozavest, odločenost in kanček organiziranosti in Erasmus bo nepopisljiva izkušnja.

NEPOZABNA

ERASMUS
izkušnja

Z VLAKOM PO EVROPSKIH PRESTOLNICAH

ZIMA SE POČASI
POSLAVLJA IN SPET
BOMO ZAČELI DELATI
NAČRTE ZA POTEPE.
ZANIMIVO BO SEVEDA
TUDI POTOVATI Z
VLAKOM.

Nekatere mikajo daljni kraji, druge kar soseščina. Vsekakor pa je treba na pot, odkrivati druga obzorja, spoznavati druge ljudi, vonjati drug zrak. In vlak je kot nalašč za to. Ena najugodnejših vozovnic je gotovo CITY STAR INTERNATIONAL, še zlasti, če se na pot odpraviš s prijatelji. Tovrstne vozovnice se namreč izdajajo za posamezne potnike in skupinska potovanja, vendar za največ 5 oseb. Vozovnica je primerna tudi, če skupaj potuje več kot 5 oseb, saj v tem primeru lahko kupiš več vozovnic.

Višina popusta je odvisna od števila potnikov. Prvi potnik plača polno ceno, drugi imajo 50-odstotni popust. City Star International je vozovnica za povratno potovanje in velja mesec dni. Nekaj pozornosti je treba nameniti časovnim terminom potovanja. Pri potovanjih v nekatere države namreč obstajajo časovne omejitve. V takem primeru je smiselno torej, če se le da, prilagoditi termin potovanja in vseeno izkoristiti ugodnosti.

Z vozovnico City Star lahko potuješ v Avstrijo in Nemčijo, na Češko in Slovaško, na Hrvaško, v Srbijo in Črno goro, Makedonijo, v Atene in Solun, od 2007 naprej pa še v Bosno in Hercegovino.

DUNAJ

Brez dvoma je najbolj obiskan Dunaj, katerega slavna zgodovina privlači turiste od blizu in daleč. Dunaj seveda ne živi le od zgodovine. Tu gostujejo tudi največji umetniki sodobnega časa in obisk katerega od koncertov je priložnost za potovanje z vlakom. Na Dunaj lahko direktno ali z enim prestopanjem potuješ večkrat na dan. Povratno potovanje v 2. razredu z vozovnico City Star International za eno osebo na relaciji Ljubljana–Dunaj prek Maribora in Šentilja stane **56 evrov**. Če pa vas bo potovalo 5 v skupini, bo stala vozovnica le **33,60 evra/osebo**.

NEMČIJA

Za vse bolj oddaljene kraje (izjema je namreč le München, kamor je najugodnejše potovati z vozovnico München Spezial) je vozovnica City Star idealna izbira. Naj bo tvoj cilj kjerkoli od svetovljanskega Berlina do vrveža polnega Frankfurta – najugodnejše bo izbrati vozovnico City Star SŽ-DB z ICE-dodatkom. Po nemških progah lahko drviš s sodobnimi ICE-vlaki, ki so »letala na tirih« – v skupini 5 oseb za le **106,30 evra/osebo**.

BEograd

Za potovanje imaš na izbiro 5 vlakov ... Lahko sicer potuješ solo, vendar je za doživetje Beograda še najboljše potovati v večji družbi. Če se vas na pot odpravi pet v 2. razredu z vozovnico City Star International, boste na relaciji Ljubljana–Beograd in nazaj potovali za **55,32 evra/osebo**.

PRAGA

V »zlato« Prago se zgrinjajo mladi z vsega sveta. Do tja in nazaj bo najenostavnejše potovati z direktnim vlakom EuroCity Jože Plečnik. Če vas bo iz Ljubljane potovalo pet, bo vsak odštel le **67,80 evra**.

BRATISLAVA

Mnogim je še neznana, a njene čare lahko odkriješ za **45,60 evra**. Toliko bo namreč stalo potovanje s povratno vozovnico City Star na relaciji Ljubljana–Bratislava, če boste potovali v skupini 5 oseb. Lahko vas je sicer tudi manj, le da boste v tem primeru na osebo plačali nekaj več. Zveze v Bratislavo so ugodne, pa čeprav ni direktnega vlaka. Najprej z vlakom do Dunaja, od tam pa je do Bratislave le ena ura vožnje, vlakov pa precej.

SARAJEVO

Od decembra 2007 naprej velja vozovnica City Star International tudi za Bosno. Za povratno potovanje z vozovnico City Star na relaciji Ljubljana–Sarajevo boste v skupini 5 oseb odšteli le **41,52 evra/osebo**. Doživetje Sarajeva bo gotovo nekaj čisto posebnega. Do tja lahko potuješ podnevi ali ponoči, prestopati pa je treba v Zagrebu.

HRVAŠKA

Ponudba City Star je primerna zlasti za dopust kje v Istri ali Dalmaciji. Morda te zamika Pulj, do tja res ni daleč. Za tiste, ki bodo za obmorske počitnice namenili več časa, pa predlagamo Split. Do tja z vlakom, od tam pa je le še skok do katerega od otokov. Zakaj pa ne?

Še bi lahko računali in naštevati, vendar moramo pustiti možnosti tudi tvoji domišljiji, da razpne krila. Vsekakor pa si zapomni ime City Star International. In ko načrtuješ potovanje z vlakom, obišči spletno stran Slovenskih železnic www.slo-zeleznice.si. Lahko pa se oglasiš tudi v enem od Info centrov na železniških postajah v Ljubljani, Celju in Mariboru. Tvoja morebitna vprašanja pričakujejo tudi na telefonski številki 01 29 13 391 ali pa po e-pošti potnik.info@slo-zeleznice.si.

In ne pozabi! Pri vozovnici CITY STAR INTERNATIONAL je cena najnižja, če skupaj potuje pet oseb!

PREDSEDNOVANJE EU: PRILIKOST ZA MLADE

INTERVJU:

Matic Bizjak

“MLADI IZRAŽAMO SVOJA STALIŠČA TUDI PREK BLOGOV IN SPLETNIH STRANI.”

Med nalogami, ki v letu medkulturnega dialoga Slovenijo čakajo med predsedovanjem EU, so tudi naloge s področja mladine - to pa je tudi priložnost, da mladi dokažemo, da zmoremo biti enakopraven sogovornik v dialogu s politiki. Za izvajanje teh nalog sta poleg pristojnih ministrstev zadolžena Urad RS za mladino in Mladinski svet Slovenije (MSS), med poznavalci pa kroži predvsem eno ime: Matic Bizjak. Podpredsednik MSS za mednarodno sodelovanje pravi, da se je kot aktiven član mladinski politiki spet pridružil prav zaradi predsedovanja.

Matic, kakšna je torej tvoja vloga v času slovenskega predsedovanja EU?

»Formalno sem sicer projektni vodja slovenskega predsedovanja pri Evropskem mladinskem forumu, krovni organizaciji skoraj stotih mladinskih organizacij iz vse Evrope. Skušam zastopati interese mladih in skrbeti, da bodo politike, ki jih bomo v pol leta oblikovali, odražale tudi predloge in razmišljanja mladih.«

Predsedovanje je torej priložnost tudi za mlade.

»Res je! Predsedovanje ni zgolj priložnost za Slovenijo, da se izkaže z jasno vizijo in uspešnim vodenjem Evropskega sveta, pač pa je tudi priložnost za nas, mlade, da dokažemo, da zmoremo biti enakopraven sogovornik v dialogu s politiki - tako slovenskimi kakor evropskimi. Da jim torej lahko na svoj, neobremenjen način pomagamo pri oblikovanju politik, s katerimi se ureja življenje nas, mladih. Ne smemo namreč dopustiti, da bi drugi odločali mimo, za in o nas.«

Katerih pozitivnih sprememb se lahko nadajamo mladi?

»Predvsem si želim, da bi mladi v času slovenskega predsedovanja spoznali, da Evropska unija ni abstrakten pojem in da Bruselj ni daleč. Mladi lahko vplivamo na okolje, v katerem živimo, in se ne smemo zadovoljiti z mislijo, da morebiti še lahko kaj spremenimo v svojem lokalnem okolju, na evropsko politiko pa imamo vpliv zgolj ob volitvah v evropski parlament.«

Verjetno pa je veliko odvisno tudi od aktivnosti in zanimanja, ki ju bodo mladi pokazali sami.

»Evropska komisija spodbuja različne programe in načine vključevanja mladih in procese odločanja in oblikovanja politik, kljub temu pa seveda velja biti aktiven tudi sam. Tudi v dokaz, da se tisti, ki nam očitajo, da smo bolj pasivni, manj zainteresirani za družbene procese, kot so bili naši starši, motijo. Spremenil se je namreč le način našega izražanja. Blogi in različni spletni portali so odličen dokaz, da imamo mladi izdelana jasna stališča o družbenih dogodkih in zato ni nujno, da jih vedno izražamo s protesti na ulicah. Čeprav znamo, ko gre za naše socialne pravice, kot so študentski boni za prehrano, tudi to.

Je pa res, da se moramo bolj potruditi, da ta naša stališča bolje predstavimo širši javnosti in se ne skrivamo za vzdevki na spletnih portalih. Stopiti moramo bolj v ospredje, se postaviti ob bok politikom in jim samozavestno predstaviti naše misli, želje.«

Velikokrat slišimo, da mladi nimajo dostopa do ljudi, ki odločajo. Če na lokalni in nacionalni ravni se razdo zaplete, do evropskih oblasti pa je po mnenju večine sploh nemogoče priti.

»Program Mladi v akciji, ki zagotavlja finančno podporo neformalnemu učenju in mobilnosti mladih, eno od svojih akcij namenja prav dialogu mladih s predstavniki oblasti. S pomočjo te akcije bo MSS v okviru projekta »Ustvarimo priložnosti!« skupaj z mladinskimi centri in lokalnimi mladinskimi sveti iz vse Slovenije od februarja do aprila pripravil številne razprave, na katerih se bodo mladi iz lokalnih okolij srečali z župani ter občinskimi svetniki in lokalnimi uradniki. Tako želimo okrepiti kontinuiran dialog med lokalnimi oblastmi in mladimi ter njihova skupna prizadevanja za kvalitetnejše življenje mladih. In tukaj ne gre zgolj za zagotavljanje kvalitetnega preživljanja prostega časa, pač pa tudi za ostale stvari, ki zadevajo mlade. Mlade namreč skrbi, kako priti do stanovanja, prve zaposlitve, še pred tem pa kakovost šolskega sistema, sistem štipendiranja, študentske prehrane in podobno.

In tudi o teh stvareh bomo govorili na zaključku projekta v Velenju. Že sedaj vabim vse mlade, da se nam med 27. in 30. marcem pridružijo in tudi sami povedo svoje mnenje. V kolikor bodo pri zagovarjanju svojih mnenj uspešni, jih morda povabimo še na mladinski dogodek, ki ga Urad RS za mladino in Evropska komisija aprila pripravljata v Ljubljani in na Brdu pri Kranju.«

Slovenija bo torej, kot vse predsedujoče države, pripravila mladinski dogodek, na katerem bo okoli 130 mladih udeležencev iz držav članic EU, držav kandidatk, držav EFTE in Zahodnega Balkana govorilo o izobraževalnem sistemu, zaposlovanju mladih, mobilnosti, integraciji in politični participaciji mladih.

»In ne samo to! Imeli bodo možnost neposrednega dialoga o obravnavanih problematikah s predstavniki vlad vseh 27 držav članic EU ter predstavniki Evropskega parlamenta, Evropske komisije in Sveta Evrope. V sproščenem pogovoru jim bodo lahko mladi predstavili svoje probleme in probleme svojih vrstnikov, s katerimi se srečujejo v svojem vsakodnevnem življenju, ter svoja razmišljanja in predloge za rešitev teh problemov. Obenem pa se bodo mladi med seboj družili, si izmenjevali mnenja in izkušnje ter kovali načrte za nadaljnje skupne projekte. Skratka, imeli bodo možnost štiri dni intenzivno doživljati evropsko izkušnjo – vso to raznolikost temperamentov, jezikov, idej in razmišljanj. In spoznati, da imamo kljub tej različnosti – zlasti mladi – toliko skupnega. Da se srečujemo s podobnimi problemi in da zato lahko oblikujemo skupne predloge za rešitev zanje.

Osrednja tematska sklopa mladinskega dogodka bosta vključevanje mladih z manj priložnostmi in medkulturni dialog, ki je eden izmed petih glavnih prioritet slovenskega predsedovanja. Urad RS za mladino je prislunil tudi našim predlogom in uvrstil nekatere teme, ki se nam zdijo še posebej pomembne.«

Ta mladinski dogodek bo verjetno najbolj obsevan, vendar pa sodelujete tudi pri številnih drugih srečanjih, mednarodnih konferencah, posvetih ...

»Vlada Republike Slovenije in Evropska komisija se zavedata pomena aktivnega sodelovanja mladih v procesu oblikovanja politik. Zato sta povabili Mladinski svet Slovenije k sodelovanju tudi pri nekaterih drugih mednarodnih konferencah, ki bodo potekale v sklopu slovenskega predsedovanja, med temi naj omenim konferenco o vrstniškem učenju, ki bo v začetku marca potekala v Bruslju, ter dve konferenci, ki bosta potekali v Sloveniji. Osrednja tema prve bo medgeneracijski dialog, druge pa položaj mladih na trgu dela. Mladi se namreč pri zaključku šolanja in prehodu na trg delovne sile srečujemo s številnimi problemi. Največja težava je namreč dobiti prvo zaposlitev, prve delovne izkušnje in tako začeti kariero. In prav o načinih reševanja te problematike bomo med drugim govorili na mednarodni konferenci, katere organizator je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Posvetili se bomo tudi usklajevanju potreb gospodarstva in trga delovne sile z izobraževalnim sistemom. Že dlje časa namreč zaznavamo velik vpis srednješolcev na družboslovne fakultete, medtem ko gospodarstvo potrebuje vedno več tehničnih profilov.«

In po koncu slovenskega predsedovanja? Bodo rezultati oz. resolucije, sprejete na mladinskem dogodku in ostalih dogodkih, res vplivale na stanje zgoraj omenjenih področij? Koliko po vašem mnenju v evropskem parlamentu, komisiji pa tudi pri nacionalnih in lokalnih oblasteh šteje glas mladih?

»Dokument, ki ga bo na mladinskem dogodku sprejelo 130 mladih iz vse Evrope, bo sestavni del resolucije Sveta ministrov, ki bo konec maja. Razmišljanja mladih ter njihovi predlogi bodo torej zapisani skupaj s predlogi najvišjih predstavnikov nacionalnih oblasti. Tudi tako Evropska komisija in nacionalne vlade dokazujejo, da štejejo mlade za enakopravne partnerje. Seveda je zato tudi politična odgovornost uresničitve predlogov mladih toliko večja. Tudi v Mladinskem svetu Slovenije se bomo potrudili, da slovenska vlada ne bo pozabila na te zadeve, Evropski mladinski forum pa, da nanje ne bosta pozabila Evropska komisija in Evropski parlament.«

**VSAKO MESTO JE
PO SVOJE POSEBNO,
A STUTTGART SI JE
SVOJE POSEBNOSTI,
ZNAČILNOSTI USTVARIL
ČISTO PO SVOJEM
OKUSU; ZA VSE VRSTE
POSEBNIH, IZBIRČNIH
LJUDI IN ZA VEČJE ALI
MANJŠE IZBIRČNEŽE**

Stuttgart je na lestvici velikosti nemških mest (komaj) na šestem mestu. A če bi govorili o raznolikosti, pestrosti, posebnostih in slovenskih izseljencih, bi Stuttgart zagotovo zasedel eno prvih mest. 20.000 Slovencev se je večinoma po 2. svetovni vojni naselilo na tem JZ delu Nemčije, v deželi Baden-Württemberg.

OD KOBILARNE DO PORSCHE TOVARNE

Kaj imata skupnega stuttgartski grb in logo Porsche tovarne? Žlahtno žival konja. Ta simbol izvira iz zgodovine tega območja, ki je bilo v 10. stol. znano predvsem po vzgoji vojnih konj rimskih vojščakov. Tudi samo ime mesta spominja na to zgodovinsko dejavnost – Stuttgart izhaja iz besede Stutengarten, kar v dobesednem prevodu iz nemščine pomeni »Vrt kobil« oz. kobilarna. Le kdo iz tistih starih časov bi si mislil, da bo danes na tistem območju zrastle toliko tovarn, stolpnic, muzejev ... Sicer je bila večina mesta med 2. svetovno vojno porušena, a si je vse do danes mesto povsem opomoglo. Staremu gradu, cerkvam, kraljevi palači in drugim stavbam se skoraj nič ne pozna, da so bili obnovljeni kakšnih 50 let nazaj.

KUL SCENA

Večina mladih obišče tuje mesto zaradi festivalov, koncertov, družabnih in drugih dogodkov. Poleg športnih tekem (predvsem nogometnih in atletskih) najdeš v Stuttgartu tudi glasbeni in plesni užitek. Pa naj bo to disco, pop, rock, jazz, fusion, klasika, opera, balet, muzikali ... za vsak okus se najde raznolik izbor dogajanj. Najboljše pa je to, da ti za prav nič ni treba daleč. Skoraj vse se dogaja v centru, okoli 1 km dolge glavne nakupovalne ulice Königstrasse, ki se vije vse od glavne železniške postaje v nedogled, bi lahko rekli.

Za ljubitelje diskotek in vročega plesa samo nekaj izmed mnogih imen: **BoA** (www.boa-disco.de), **CLIMAX** (www.climax-institutes.de), **M1** (www.m1-theclub.com). Če ti ni samo za disco, techno in house, temveč tudi za salso in latino, pop in hip hop, pa priporočam še: **KINGSCLUB** (www.kingsclub-stuttgart.de).

V glasbi v živo lahko skoraj vsak dan, v vseh

STUTTGART

KOČ V

žanrih od bluesa, jazz, popa, etna, folka in podobnih, uživaš v kulturno-umetniškem, pub, klub, socialno-kulturnem centru **THE LABORATORIUM** (www.laboratorium-stuttgart.de).

Nekakšen center za umetniške »freake«, kjer se dogaja tudi cel kup delavnic, literarnih večerov, diskusij ... Pravi kraj za sklepanje novih poznanstev.

Pa še tole: Stuttgart je zelo odprto mesto, zato ne boji presenečen, če boš v kakem baru naletel na oznako »Gay Bar«. Velikokrat se v takšnih barih dogajajo najboljše zabave. Več o barih, diskotekah in klubih si lahko prebereš na strani www.stuttgart-tourist.de/DEU/freizeit/clubs.htm.

MED ODPRTIM IN ZAPRTIM DOGAJANJEM

Se ti zdi Oktoberfest v Münchnu prekratek? Obišči še **STUTTGART BEER FESTIVAL**, drugi največji festival takoj za Oktoberfestom, ki ga vsako leto priredijo nekje na koncu septembra. Če ti je do septembra predaledč, se v Stuttgartu že prej dogaja tradicionalni pomladanski festival, nekje od sredine aprila do začetka maja. Tudi poleti seveda vsako leto organizirajo kup različnih festivalov, ki še sicer niso zasloveli, je pa zato po vsej Evropi zaslovel stuttgartski decembrski **BOŽIČNI SEJEM**, ki slovi kot eden najlepših (okoli 3 milijone obiskovalcev vsako leto), najstarejših, najlepših ... Tamkajšnji prebivalci se s to tržnico zelo radi pohvalijo.

Mesto ti ponuja še eno »zaprto užitkarsko poslastico«, kakršno v Evropi spet najdeš le redko – **SI ERLEBNIS-CENTRUM** (center dogodkov), zgrajen leta 1994, v bistvu kar del mesta, območje hotelov s 4 ali 5 zvezdicami, restavracij, wellness zdravilišč, igralnic in glavnih Apollo ter Palladin teatrov, ki sta Stuttgart označila še kot mesto muzikalov. Če si v njem lahko privoščiš kakšen užitek (cene so namreč astronomske), preveri na strani www.si-centrum.de.

KULINARIKA

Tipičen Nemec pije pivo. Veliko piva. Če pa že slučajno kakšen dan abstiniira, pije obvezno pijačo z mehurčki. Tako težko v kakšni nemški (tudi avstrijski) trgovini najdeš čisto navadno vodo ali sok. A brez skrbi, Nemci so po središču Stuttgarta (eden je na Karls Platzu, tik poleg starega gradu) postavili

STUTTGART

tudi vodnjake s čisto, navadno pitno vodo, ki je po vrhu še zastonj (hja, ne pije je namreč nihče od domačinov – nima mehurčkov). Sicer nimam čisto nič proti nemški tradicionalni hrani, tipične Langenbrezeln – mehke preste ter Spätzle – nekakšni trakovi iz zmesi moke, jajc, vode in soli – celo še danes obožujem, a vsak dan tako težke hrane moj želodec verjetno ne bi zdržal. Sicer pa v Stuttgartu poleg tradicionalne najdeš tudi hrano vseh drugih vrst. Da pa se boš hitreje odločil, kje v Stuttgartu potešiti svojo lakoto, ti stran www.cojito.de odlično pomaga pri izbiri.

KAKO TJA, KAKO HAM

Sicer ima Stuttgart tudi svoje letališče, a za vedno opeharjene dijake in študente brez avtomobila je najcenejša in najboljša pot v to živahno mesto še vedno – vlak. S partnersko kartico SŽ-EURO<26 ti Slovenske železnice ponujajo zelo privlačne popuste. In ko vlak prisopiha v Stuttgart, si nikar ne začni delati skrbi, kako kam. Prijazna informacijska postaja (www.stuttgart-tourist.de) takoj nasproti železniške postaje in na začetku Königstrasse nudi prav vse, kar turist v novem mestu potrebuje. Center mesta je tako praktično postavljen, da ga lahko povsem sam z zemljevidom v roki obhodiš brez posebne kondicije. Če se pa že boš odločil iti malo ven iz centra in ostaneš v mestu malo več kot dan, priporočam nakup 3-dnevne karte, s katero lahko uporabljaš ves javni promet, torej podzemno, avtobuse in regionalne vlake. Z dokumentom o nastanitvi jo lahko dobiš za 9 EUR, brez pa za 12,30 EUR.

TUDI SPATI JE TREBA

Po vseh dogajanjih se prileže tudi topla postelja. Od Youth Hostlov ponuja Stuttgart 3 popolnoma različne. Povprečen, **STUTT GART YOUTH HOSTEL** (www.judenbrge-stuttgart.de), je od železniške postaje oddaljen 15 minut, cene za prenočitev v njem pa se gibljejo od 17.90 EUR dalje. Če želiš prespati v malo bolj ekstra umetniškem hostlu, priporočam **ALEX30 HOSTEL** (www.alex30-hostel.com). Za malo bolj umetniško opremljeno sobo z zajtrkom v samem centru mesta boš odšel od 22 EUR dalje na noč. Obstaja pa še **YOUTH GUEST HOUSE**, ki dobesedno meri na populacijo gostov 16–27 let. Je najcenejši od vseh (okoli 15.50 EUR, nočitev + zajtrk), a najbolj oddaljen od centra. In pozor! Z EURO<26 karticami lahko v hotelu **ESPENLAUB** in **MACK** spiš že od 25 EUR dalje.

ŠE NEKAJ NAMIGOV

Ljubitelji panoramskih ogledov zagotovo ne smete izpustiti obiska TV-stolpa, ki se je v zgodovino zapisal kot prvi TV-stolp na svetu, zgrajen iz betona. Umetniki po duši pa ne odlašajte z obiskom Državne galerije (www.staatsgalerie.de), kjer se neprestano menjujejo razstave svetovno znanih slikarjev. V Muzej umetnosti (www.kunstmuseum-stuttgart.de) ter Hišo zgodovine (v bistvu Državne galerije) si vabljen celo brez vstopnine. Za vsak slučaj pa dodajam še naslova dveh avtomobilskih muzejev, da bi kakšen ljubitelj teh »zverin na štirih kolesih« ne ostal prikrajšan: www.mercedes-benz.com/museum, www.stuttgart-baut.de.

EURO<26

EURO<26 se po nekajletnem premoru v Nemčiji ponovno vzpostavlja in na voljo je že kar nekaj popustov na različnih koncih Nemčije. V Stuttgartu lahko med drugim koristiš kartico tudi v Staatsgalerie (www.staatsgalerie.de) – 33% popust na vstopnino. Sicer pa lahko uveljavljaš še mnoge druge popuste – 20 % na vlak (CityNightLine), 18 % na rent-a-car (Europcar), 10–60 % v Applovi on-line trgovini (ne velja za iPod) ...
★ www.euro26.org
★ www.euro26.de

VEČ INFORMACIJ

★ www.stuttgart-tourist.de
★ www.stgt.com/stuttgart/slnachte.htm
★ <http://wikitravel.org/en/Stuttgart>
★ www.stuttgart.de

**SREDI RAZPENJENIH
VALOV ARABSKEGA
MORJA, ŠE NAJBЛИŽE
OBALI SOMALIJE, LEŽI
OD SVETA POZABLJEN
ZAKLAD - SOCOTRA.**

ARABSKI GALAPAGOS

Za petino Slovenije velik otok, ki se ga zaradi številnih endemičnih rastlinskih in živalskih vrst upravičeno drži vzdevek Arabski Galapagos, buri duhove vsakomur, ki je slišal za ta nenavaden svet. Otok je zaradi močnih monsunskih vetrov in razburkanega morja polovico leta popolnoma odrezan od ostalega sveta. Šele pred dvema letoma se je otok z redno letalsko linijo povezal z matično domovino, Jemnom, na JZ Arabskega polotoka.

SKALNI PREBIVALCI

Prav vse na otoku je nekam drugačno od vsega, česar sem bil vajen od drugod. Miroljubni in boječi domačini, ki povečini še vedno živijo v skalnih votlinah, so genska mešanica staroselcev ter arabskih in afriških trgovskih navez preteklih stoletij. Prav trgovina je v času, ko so ladje morale za pot do Indije še pluti po dolgi in nevarni poti okrog Afrike, dala otoku poseben strateški pomen; zaradi številnih izvirov sveže vode je bil nepogrešljiva postojanka na omenjeni poti. Življenja je tu v izobilju, prav tako tudi nekaj najbolj cenjenih luksuznih surovin starega sveta. Dragocena posušena aromatična smola drevesa *Comiphora*, bolj znana kot »mira«, je bila nepogrešljiva pri vseh tempeljskih obredih v starem Egiptu, Grčiji, Rimu in še marsikje. Njena cena je nekoč presegala svojo težo v zlatu, na kar nas opozarjajo biblijski viri.

ZMAJEVA KRI

Nekakšen neuraden zaščitni znak otoka je dandanes odprtemu dežniku podobno »drevo zmajevе krvi« (dragonsblood tree). Svoje ime je ta rastlinski dinosaver dobil po majhnih rznih rdečega barvila, ki se občasno pojavijo med vejami široke krošnje. Barvilo se danes uporablja v zdravilne namene, nekoč pa je bil še posebej cenjen med rimskimi gladiatorji, ki so si po telesu vtirali krvavo barvo, ki naj bi jih varovala pred infekcijami. Še najslavnejši izdelovalec violin, italijanski mojster Stradivarij, je za barvilo svojih strunastih umetnin uporabljal zdrobljeno zrnje socotranskih dreves. Tako kadila kot rdeče barvilo domačini še vedno nabirajo na starodavnih drevesih.

V notranjosti otoka je danes preživetje po večini odvisno od kozjereje, ob morju pa se življenje vrti okrog ribolova. Zaradi mešanja morskih tokov in odsotnosti industrijskega lova je rib tu v izobilju. Večina ribičev pri lovljenju sploh ne uporablja vab, saj metrske barakude in tune kar tekmujejo, katera bo prej na mikavnem trmku. Zaradi odročnosti otoka in odsotnosti predelovalne industrije je še najlaže izvažati posušene plavuti orjaških morskih psov, ki veljajo na Kitajskem za priljubljen afrodiziak. Tako v ribiških pristanih trohni na kupe takih orjakov brez hrbtnih plavuti, ki jih s svojimi močnimi kljuni obdelujejo jate velikih jastrebov; ti so na

otoku skorajda domače živali, ki pojedjo vse, kar jim pride pod kljun.

NARAVNA PRAVLJICA

Glavna posebnost otoka pa se skriva v njegovi silni raznolikosti. Špičasto granitno gorovje se kot mogočen zmajev hrbet pne nad obalno ravnico. Kraške jame in snežno bele peščene sipine se prepletajo z navpičnimi prepadi, vrezanimi v visoke kraške planote. Komur vse to ni dovolj, pa se lahko odpravi na skrajni zahod, kjer se razprostira čarobna laguna Qalansija. Zaradi stalnega spreminjanja oblik peščenih sipin in barvne palete vseh odtenkov modrine je laguna naravna pravljica, nad katero se po okoliških hribih bohottijo na celinah že zdavnaj izumrle drevesne vrste. Socotra je prava stvar, je kot demon, ki se zažre nekam globoko v podzavest, kjer se prepletata pravi in domišljjski svet, tja, kjer so doma sanje.

SOCOTRA

KAR 5 LET JE 2.500 ZNANSTVENIKOV Z VSEGA SVETA – TUDI IZ SLOVENIJE – DELALO POROČILO MEDVLADNEGA POSVETOVANJA ZA PODNEBJE (IPCC), IN ZA SVOJE DELO SO BILI NAGRAJENI Z NOBELOVO NAGRADO ZA MIR.

REŠEVANJE

PODNEBJA

ZA MIR

Četrto poročilo IPCC-ja je izšlo v štirih delih v letu 2007 in v njem so predstavljena številna nova, šokantna spoznanja o podnebnih spremembah in njihovih posledicah. Znanstveniki neizpodbitno ugotavljajo, da se podnebni sistem segreva, kar bo vodilo k zelo resnim posledicam za človeštvo.

Zakaj nobelova nagrada za mir prav za reševanje podnebjaja? Obsežne klimatske spremembe lahko poslabšajo in ogrozijo življenske pogoje velikega dela človeštva in tako povzročijo množične migracije ter vse večje tekmovalne za zemeljske vire (voda, nafta, hrana ...). To pa posledično lahko pripelje do nasilnih konfliktov in vojn.

ZNANSTVENIKI O PODNEBNIH SPREMENBAH

Poročilo potrjuje, da je za segrevanje v zadnjih 50 letih najodgovornejši človek, ki je s svojim delovanjem – predvsem neodgovornim ravnanjem s fosilnimi viri energije – povzročil izpust prekomerne količine toplogrednih plinov. Poročilo prinaša pomembna in zelo jasna svarila. Ključna med njimi so:

- ★ Zelo verjetno se bo v naslednjih dveh desetletjih povprečna globalna temperatura dvignila za 0.2 °C na desetletje. Povprečno globalno povišanje temperature se bo gibalo med 1.8 °C in 4.0 °C (ni pa izključen tudi dvig do 6.4 °C).
- ★ Ekstremni vremenski dogodki in naravne nesreče, ki smo jim bili priča v 20. stoletju, bodo v 21. stoletju postali pogostejši in intenzivnejši. Uničujoča neurja, toča in katastrofalne poplave na eni ter vročinski valovi in suše na drugi strani postajajo realnost.
- ★ Segrevanje bo večje v notranosti kontinentov in v visokih severnih širinah, manjše pa nad oceani na jugu in nad deli severnega Atlantika. Sneg in permafrost se bosta topila, prav tako se bo krčil led v morju na Arktiki in Antarktiki.
- ★ Države v razvoju, ki so najmanj prispevale k nastanku podnebnega problema, bodo najbolj prizadete. Območja Južne Azije, ki so gosto poseljena, se bodo soočala s poplavami zaradi dviga morske gladine.

- ★ Dezertifikacija bo prizadela večino držav Severne in Podсахarske Afrike. Širjenje puščav in suša ne bosta prizanesla državam v subtropskem pasu. Brez pravočasnega prilagajanja bo prizadetih na stotine milijonov ljudi. Pomanjkanje pitne vode, lakota in širjenje bolezni bo neizbežno.
- ★ Območja ob Sredozemskem morju bodo vse bolj sušna. Danes še ugodno klimo bodo zamenjali vročinski valovi in suše poleti ter močna neurja pozimi.
- ★ V centralni Evropi se bo povečalo tveganje uničujočih poplav in ujm. Za bivanje ugodni vplivi zmernega pasu se bodo selili severneje.

REŠITVE SO NA VOLJO

Kljub slabim prinaša poročilo tudi dobre novice: rešitve za zmanjšanje emisij SO na voljo. Učinkovita raba energije, raba obnovljivih virov energije, trajnostna mobilnost, ekološko kmetovanje, preprečevanje nastajanja odpadkov ter informiranje in ozaveščanje ljudi, podjetij in odločevalcev so ključne poti za pravočasno reševanje podnebnega problema.

ČASA JE VSE MANJ

Vodja IPCC-ja, dr. Rajendra Pachauri, je ob izidu poročila dejal: 'Če mislimo, da so stroški ukrepanja visoki, se v luči ugotovitev, ki jih prinaša poročilo, lahko zamislimo nad tem, kako visoki bodo stroški neukrepanja.' Poročilo poudarja, da se čas za ukrepanje izteka in dlje kot odlašamo, manj bo možnosti, da preprečimo podnebno katastrofo.

Tudi Slovenija se mora pridružiti globalnemu boju. Oblikovati moramo svojo podnebno strategijo, ki mora temeljiti na varčevanju, učinkoviti rabi in obnovljivih virih energije, spodbujanju nemotorizirane mobilnosti in celoviti prenovi javnega potniškega prometa, trajnostnem kmetovanju, zmanjševanju količine odpadkov in recikliranju ter primernem ozaveščanju in spodbudah za spreminjanje navad.

IN KAJ LAHKO NAREDIŠ TI?

- ★ Varčuj z energijo: manj kot je porabiš, več denarja ti ostane.
- ★ Uporabljal zeleno energijo iz obnovljivih virov.
- ★ Dobro izoliraj svoje stanovanje ali hišo.
- ★ Bodi faca in pusti, da te peljejo – pelji se s prijatelji, sodelavci ali z javnim prevozom.
- ★ Hodi peš ali uporabljal kolo.
- ★ Od lokalnih oblasti zahtevaj, naj posodobljaljo javni prevoz.
- ★ Kadar moraš voziti, vozi ekonomično.

Skratka, izberi si svoje načine za boj proti katastrofalnim podnebnim spremembam in se loti dela! Več idej je na voljo na www.focus.si.

INTERVJU:

Hannele Välipekka, Finska

HANNELE VÄLIPAKKA, 23-LETNO DEKLE IZ FINSKE, ŠTUDIRA ZUNANJO TRGOVINO NA UNIVERZI V JYVÄSKYLI.

To pomlad bo diplomirala, vendar želi študij nadaljevati, zato ima ravno v tem času veliko dela s pisanjem prijave za nadaljnji študij. V prostem času igra klavir, začena pa tudi z učenjem violine. Ukvarja se tudi s športom, še posebej s sabljanjem. Slovenijo je obiskala že večkrat, tukaj je tudi več mesecev opravljala študijsko prakso.

Zakaj si se odločila priti v Slovenijo? Kakšna so bila tvoja pričakovanja?

»Svojo obvezno študijsko prakso sem želela opraviti v tujini. Poleg tega sem imela fanta Slovenca, kar je bil glavni razlog, da sem izbrala Slovenijo.«

Kakšna je bila reakcija tvojih staršev in prijateljev, ko si jim povedala, da odhajáš v Slovenijo?

»Veselili so se z menoj in me podprli pri moji odločitvi. Vedeli so, da si že precej časa prizadevam dobiti prakso prav v Sloveniji in so bili zadovoljni, da sem končno dobila, kar sem si želela. Tudi prijatelji so bili veseli. Nekateri so začeli razmišljati, da bi me prišli obiskat. Sestra in njen mož sta prišla. Prav tako moja prijateljica. Vsem je bila Slovenija zelo všeč.«

Kako dolgo si ostala v Sloveniji? Kolikokrat si še bila v Sloveniji?

»Ko sem opravljala prakso, sem bila v Sloveniji približno 4 mesece. To je bil moj tretji obisk.«

Katere kraje si obiskala v Sloveniji? Kaj ti je bilo najbolj všeč?

»Obiskala sem veliko krajev, npr. Bled in Maribor. Bled mi je bil resnično všeč, zelo lep kraj. Rada imam vina, zato sem bila zelo vesela, da sem lahko obiskala nekaj vinskih kleti.«

Si kupila kak slovenski spominek?

»Kupila sem vino in nekaj ročno izdelanih čokolad za svojo družino. Priljubila se mi je tudi vaša kava, zato sem kupila tudi nekaj zavitkov kave.«

Kaj te je najbolj pozitivno presenetilo v Sloveniji? Kaj se ti zdaj, je naša največja prednost?

»Pozitivno presenečena sem bila nad vašo hrano in vinom. V Sloveniji sem zelo dobro jedla! Mislim, da imate veliko odličnih vin. Prav tako je narava čudovita: prednost je to, da imate gore in morje povsem blizu. Druga prednost je ta, da je zelo enostavno potovati, ker so vse stvari tako blizu druga druge. Med svojim bivanjem v Sloveniji sem med vikendi obiskala tudi Italijo, Madžarsko in Hrvaško. Kaj takega na Finskem ni mogoče.«

Si doživela kaj negativnega v Sloveniji? Kaj, kar bi takoli spremenila?

»Način vožnje v Sloveniji je grozen in to me je velikokrat razjezilo. Neko jutro, ko sem se s kolesom peljala v službo, me je na prehodu celo zbil avto. Na srečo ni bilo nič hujšega.«

Si med svojim obiskom spoznala kaj Slovencev?

»Sem. Prijazni ljudje.«

Kakšen se ti zdi tipičen Slovenec?

»Prijazen in pripravljen pomagati.«

Kakšen se ti zdi tipičen Fincec?

»Finci držijo svojo besedo, ko nekaj obljubijo – lahko se zanesesh nanje. So prijazni, skromni in točni. Stereotip o Fincih pravi, da smo tihi in plašni, vendar se s tem ne strinjam popolnoma, čeprav smo včasih zadržani in nam tišina dobro dene.«

Katere so največje kulturne razlike med Slovenijo in Finsko, ki si jih opazila?

»Mislim, da smo na Finskem vzgojeni bolj v individualnem duhu, morda celo preveč. V Sloveniji pa je družina zelo pomembna in ima večji vpliv na ljudi in na to, kaj bodo počeli v življenju.«

Katere so največje razlike pri mladih? Kdaj se mladi običajno odselijo od doma?

»Mislim, da je največja razlika pri tem, da se mladi na Finskem od doma odselijo že zelo zgodaj in zato tudi prej postanejo samostojnejši. Na splošno starši spodbujajo svoje otroke, da se odselijo od doma in si ustvarijo svoje življenje. Običajno se odselimo po končani srednji šoli, med 19. in 21. letom, nekateri celo prej. Na Finskem velja oseba, stara 25 let, ki še vedno živi pri starših, za čudaka.«

Ali imajo mladi na Finskem kakše posebne ugodnosti?

»Izobraževanje je brezplačno in med študijem je za nas zelo dobro poskrbljeno. Vlada finančno podpira študente. Višina finančne podpore je odvisna od tega, kako in kje živiš (npr. pri starših ali sam). Za finančno podporo moraš pridobiti/imeti/opraviti zadostno število kreditnih točk na fakulteti. Najvišji znesek, ki ga študent lahko dobi, je približno 430 EUR na mesec. Če hkrati dobivaš finančno podporo in delaš, moraš paziti, da na koncu leta ne presežeš določenega zneska. Ta končni znesek pa je odvisen od tega, koliko mesecev na leto prejemaš pomoč. Če znesek presežeš, moraš vrniti ustrezen delež pomoči.

Običajno med študijem živimo sami, s prijatelji ali s partnerjem. To ne pomeni, da imamo veliko denarja, ampak da moramo med študijem delati. Kljub vsemu imamo svojo neodvisnost. Mislim, da resnično uživamo študentsko življenje. Imamo veliko zabav in drugih aktivnosti za študente. S študentsko izkaznico lahko dobimo popuste. Npr. za vozovnico za avtobus ali vlak tako plačamo le 50 % cene. V šolah imamo menze, kjer lahko ceneje jemo. Na žalost pa nimamo bonov tako kot študenti v Sloveniji. Univerza v Jyväskylä ponuja tudi veliko možnosti za udeleževanje v športu po ugodnih cenah.

Med poletnimi počitnicami pa študenti ne dobivamo finančne podpore, zato moramo delati. Za nas so poletne počitnice zato pogosto sinonim za delo.«

POVSEM

POLETJE

NEDOLGOČASNO

**14-DNEVNO DRUŽENJE
S PROSTOVOLJCI
Z VSEH KONCEV
SVETA, SKUPNO DELO
IN SPOZNAVANJE
LOKALNE SKUPNOSTI,
IZMENJAVA ZNANJA
IN IZKUŠENJ TER
NEFORMALNO UČENJE,
SPOZNAVANJE DRUGIH
KULTUR.**

Vse to in še kaj so mednarodni prostovoljni delovni tabori. Vsako leto se v okviru zavoda Voluntariat (www.zavod-voluntariat.si) zvrsti več kot 1000 taborov po celem svetu. Vsebinsko so si zelo različni in tako lahko na svoj račun pridejo tako tisti, ki jih zanima delo z živalmi, zaščita okolja, arheološka dela, kultura in umetnost, kot tudi tisti, ki jih bolj mikajo socialne tematike – delo s starejšimi, z otroki, begunci, etničnimi manjšinami ...

VOLČJE ZAVETIŠČE, ČEŠKI DVOREC IN MIGRANTI

»Tabor z volkovi na jugozahodu Kolorada na višini 2860 metrov, v šotoru, stran od mestnega vrveža, mi je dal več, kot lahko opišejo besede,« je zapisala prostovoljka, ki je v Združenih državah Amerike opravljala prostovoljno delo. In kaj vse je počela poleg hranjenja volkov in vodenja obiskovalcev? »Vrtala sem v nerjaveče jeklo in železo, sekala konjske noge – za meso, kuhala mineštro, vozila terenca, videla dvojno mavrico, prekladala bale sena, poklepetała z amiši in obiskala posest Indijancev Choctaw in Cherokee. Savna pri Indijancih ob udarcih na boben, čudovitem petju ob razbeljenih kamnih, vonjih zelišč in nasvetih ob težavah je bila še eno nepričakovano darilo.«

Morje multikulturnosti je prav tako preplavilo enega izmed zgodovinskih dvorcev na Češkem. »Naša glavna naloga je bila obnovitev grajskega vrta – odstranitev plevela in grmičevja ter ureditev stezic – skratka ga napraviti spet kot del grajskega poslopja,« nam pove prostovoljec. »Delo seveda ni bilo naporno. Trajalo je pet ur z odmori za malico.

Poleg tega je bilo zabavno, kajti med delom smo se dodobra spoznali in veliko izvedeli drug od drugega.«

»Delo z migranti me je vedno zanimalo,« pravi prostovoljka, ki se je poleti odpravila na tabor na Nizozemsko. »Delo je potekalo v azilnem domu. Naša naloga je bila organizirati aktivnosti za prosilce za azil tako za najmlajše kot tudi za tiste malo starejše. Pripravili smo vrsto dejavnosti, od športnih iger do kulturnih dogodkov. Enkratno je bilo, ko smo se prostovoljci in prosilci za azil učili drug od drugega. Tako sem domov prišla bogatejša z znanjem orientalskih plesov, pesmi in še marsičesa drugega.«

KAJ SO MEDNARODNI DELOVNI TABORI?

Delovni tabori so oblika druženja vseh ljudi, ki želijo s svojim prostovoljnim delom in znanjem pomagati lokalni skupnosti pri projektih, ki prispevajo k njihovem trajnostnemu razvoju ter ohranjanju okolja. Ker tabori temeljijo na druženju prostovoljcev iz različnih držav, je pomembno poslanstvo taborov spoznavanje drugih kultur, rušenje nestrpnosti in stereotipov o drugih in prek tega širjenje miru po svetu. Področja prostovoljnega dela so zelo pestra, tako da lahko vsak najde tisto, kar ga zanima. Največ taborov je s področja varstva okolja in obnove kulturne dediščine, svoje znanje in pomoč pa lahko deliš z ostalimi prostovoljci še na področju kulturnega ustvarjanja, pomoči mladim in deprivilegiranim skupinam, boja proti nestrpnosti, ekološkega kmetijstva ...

KAKO POTEKAJO TABORI?

Prostovoljni delovni tabori trajajo v povprečju dva do tri tedne, pri čemer jih večina

poteka v poletnih mesecih. Življenjski utrip tabora je razdeljen na čas dela, ki traja v povprečju 6 ur, temu pa se pridružijo tudi kakšne študijske teme ali pa različne oblike spoznavanja lokalne skupnosti, kjer poteka tabor, kot tudi medsebojno spoznavanje kultur, iz katerih izhajajo prostovoljci. Nedvomno najboljša oblika takšnega spoznavanja poteka prav v kuhinji, kjer prostovoljci kuhajo »tipične« jedi za celotno skupino. Prostovoljci so za svoje marljivo delo nagradieni tudi s prostimi dnevi, ki so velikokrat posvečeni spoznavanju območja, kjer se odvija tabor.

NA JAPONSKO, V AVSTRALIJO, AFRIKO ...

Za udeležbo na taboru obstaja samo en pogoj, in sicer starost. Minimalna starost je 18 let za taboro, ki se odvijajo v Evropi, ZDA, Japonski, Avstraliji, državah Magreba in Turčiji, ter 21 let (in ščepec izkušenj s prostovoljnim delom) za taboro, ki potekajo v državah Podсахarske Afrike, Latinske Amerike in Azije. Postopek prijave na tabor je zelo preprost. Najprej si izbereš želeni tabor, ki ga lahko poiščeš v bazi taborov na www.zavod-voluntariat.si. Nato izpolniš prijavnico ter prideš z njo v pisarno zavoda Voluntariat, kjer plačaš prijavnino. Temu sledi čakanje na novico, da si sprejet na tabor ter seveda odhod na tabor. Pred odhodom te čaka še seminar, kjer se boš skupaj z ostalimi prostovoljci opremil s koristnimi informacijami glede druženja na izbranih prostovoljnih projektih. To poletje lahko doživiš svet v malem!

RUGMARK ZNAK: ZNAK, DA PREPROGA NI BILA IZDELANA Z IZKORIŠČANJEM OTROK.

Ga ni boljšega, kot priti domov po napornem delovnem dnevu, lično pospraviti čevlje in se bosih nog sprehoditi po mehki preprogi v svojem domovanju. Ja, pravi užitek za bosopete. Če ima preproga znak, da ni produkt otroških rok, seveda. Drugače bi vse ponosne lastnike orientalskih preprog moralo žgati v podplate.

OTROCI = DELOVNA SILA

Veliko otrok je namreč izkoriščanih, zasužnjenih. Na primer v Indiji, deželi budizma, templjev, svetih krav, kast in revščine (in podgan, ampak to je že druga zgodba). V Biharju, najrevnejši državi Indije, kar polovica prebivalcev živi pod pragom revščine. Zaradi tega in pa zato, ker so okoliščine enkratne za razplod korupcije, to območje predstavlja odličen vir za preprodajo otrok, ki končajo v rudnikih, raznih industrijah in tkalnicah preprog. Kjerkoli pač, kjer so potrebne male ročice ali velika delovna sila. Delajo po 12 ur dnevno, delovne razmere seveda niso ravno po standardih, plačilo je okrog 4 evre na preprogo ali pa samo 2 obroka hrane, odvisno od mehkosti delodajalca, ki si ga ti otroci ne izberejo sami. Velikokrat jih namreč za majhen denar proda kar lastna družina. Zanimivo pa je, da izdelujejo preproge, katerih cene se na svetovnem trgu gibljejo okrog 6.000 evrov. Takšnih otrok je okrog 150.000.

PREPROGE Z ZNAKOM

Da bi jih bilo znatno manj, tekem časa pa nobenega več, je Kailash Satyarthi ustanovil RugMark, neprofitno organizacijo, ki se osredotoča na preprečevanje izkoriščanja otrok, rešuje jih iz rok tkske industrije in jim

CHANGEMAKERS:

ima tudi tvoja preproga OTROŠKI OBRAZ

nudi možnost izobrazbe in vrnitve k družinam. Znak spodbuja potrošnike k nakupu izdelkov, ki niso plod otroških ročic, in s tem prisili proizvajalce, da tak način izdelave opuščajo. Seveda se ta tudi ustrezno preverja. Poleg tega znak zagotavlja tudi, da gre delež cene izdelka za rehabilitacijo in izobraževanje rešenih tkalcev. Po podatkih s strani www.rugmark.org so v letu 2004 v Severni Ameriki prodali več kot 10.000 takšnih preprog, to pa v primerjavi z letom poprej pomeni 20 % porast prodaje.

KAILASH SATYARTHI - CHANGEMAKER

Je indijski gospod, ki je pri 26 letih opustil kariero električnega inženirja, ker je dobil precej drzno idejo. Odločil se je, da bo delal racije. Take v zastraženih tovarnah, ki imajo zasužnjene otroke, včasih cele družine. Potem ko je skozi leta pomagal na tisoče otrokom (pomaga namreč že od leta 1981), je ustanovil globalno gibanje proti izkoriščanju otrok, ki vključuje veliko socialnih organizacij in je razširjeno v 140 državah.

Kako torej rešuje razmere? Po racijah, del katerih je gibanje za rešitev otroštva (BachPan Bachao Andolan), otrokom nudi zatočišče za rehabilitacijo in izobrazbo v centrih Ashram in jim s tem omogoči kolikor se le da spodobno prihodnost. Tam otroke opismenijo, jim vrnejo samospoštovanje in samozavest ter jih usposobijo za različne poklice. Tudi po vrnitvi domov spremljajo njihovo življenjsko pot.

Ker pa rehabilitacijski centri lahko oskrbijo omejeno število otrok, se je Kailash lotil posameznih vasi in jih vključil v program Bal

Mitra Gram. Vas je vključena v program, če opusti zasužnjevanje otrok. V državi takih dimenzij, kot je Indija, pa je seveda vasi ogromno in vključevanje večine v program bi bil zelo dolgotrajen projekt. Poleg tega otroke, rešene iz tovarn, hitro nadomestijo drugi. Zato je Kailash Satyarthi ustanovil RugMark, ki je zaščitni znak zgolj za preproge, podobno pa namerava narediti še za druge proizvode, ki jih izdelujejo otroci, na primer nogometne žoge, pirotehniko, opeke ...

NAGRADE ZA ŽIVLJENJE

Satyarthi je dobitnik večih priznanj in nagrad. Nekatere od teh so The Aachener International Peace Award (1994, Nemčija), The Trumpeter Award (1995, ZDA), Robert F. Kennedy Human Rights Award (1995, ZDA), De Gouden Wimpel Award (1998, Nizozemska), La Hospitalet Award (1999, Španija) in Raoul Wallenberg Human Rights Award (2002, ZDA). Največja nagrada zanj pa je gotovo, ko prebere izjavo otroka, ki je bil rešen po njegovi zaslugi in gre približno takole: "Zaradi RugMarka imam zdaj v rokah namesto orodja pero, imam pa tudi novo zaupanje v življenje." (Naravan Tiwari) Kailash Satyarthi je bil leta 1993 izvoljen v organizacijo Ashoka in je še eden od njih, je changemaker.

- ★ www.kailashsatyarthi.net
- ★ www.ashoka.org/node/2841
- ★ www.pbs.org/oph/newheroes/meet/satyarthi.html
- ★ www.globalgiving.com/cb/newheroes/pr/1100/proj1058a.html
- ★ www.rugmark.org

SI ŠE KDAJ KOMU REŠIL

ŽIVLJENJE?

REŠEVANJE ŽIVLJENJ PONAVADI PRIPISUJEMO ZDRAVNIKOM, REŠEVALCEM, GASILCEM ALI POLICISTOM, KEKE VRSTE HEROJEM, KI POMAGAJO LJUDEM, KO SO OGROŽENA ŽIVLJENJA – VENDAR TUDI TI LAHKO REŠIŠ KOMU ŽIVLJENJE.

Vsak od nas je lahko heroj, vsak od nas lahko reši življenje. Ampak samo, če vemo kako. Zato je zadnje čase vedno več tečajev prve pomoči, kjer se lahko tudi laiki naučimo, kako ukrepati, ko imamo pred seboj poškodovanca pa v bližini ni zdravnika. Ponavadi ne upamo pomagati, ker ne vemo kako, zato ni boljšega kot redno obnavljanje znanja prve pomoči – tudi zato, ker bomo v krizni situaciji le težko brskali po 5 let starih spominih.

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA

TPO so tisti, ki jih izvajamo takoj, ko pridemo do poškodovanca. Gre za zagotavljanje krvnega obtoka in dihanja, da bi čim bolj podaljšali čas od morebitnega srčnega zastoja do nastanka možganske smrti. Pri tem si je pomembno zapomniti, da moramo na kraju nesreče vedno najprej poskrbeti za lastno varnost in varnost poškodovanca. Zavedati pa se moramo tudi, da se razlikuje nudenje prve pomoči pri odraslih in otrocih. Spodnji napotki se nanašajo na odrasle, kar vključuje tudi pubertetnike.

Najprej ugotovimo stanje zavesti poškodovanca:

- ★ Če govori, se premika ali kako drugače odziva, preverimo, če je poškodovan, pri tem pa ves čas preverjamo tudi odzivnost. Po potrebi pokličemo pomoč.
- ★ Če se ne odziva, glasno pokličemo na pomoč in sprostimo dihalno pot ter preverimo dihanje. Pomembno je, da se vse to odvijata hitro: pogledamo, če se premika prsni koš, dihanje poslušamo ali izdihano sapo poskušamo občutiti.
 - ★ Če dihanje občutimo, poškodob

pa ni, uporabimo položaj nezavestnega in pokličemo 112. Nato se vrnemo k opazovanju poškodovanca.

- ★ Če dihanja ni, takoj pokličemo na 112 in nato preverimo znake krvnega obtoka – če jih ni, takoj pričnemo z zunanjo masažo srca, če imamo možnost, pa pošljemo tudi po AED (avtomatski defibrilator).

ZUNANJA MASAŽA SRCA

V Sloveniji dnevno okoli 5 žrtev terja prav zastoj srca, ki je tudi najpogostejši vzrok smrti v sodobni družbi. V večini primerov so prisotni očividci, ki bi lahko pomagali,

pa se ukrepati bojijo ali niti ne vedo, kako pomagati. Zato je bistvenega pomena, da se naučimo masaže srca in da se zavedamo tudi možnosti uporabe avtomatskega defibrilatorja (AED).

Preden se lotimo zunanje masaže srca, je dobro zagotoviti, da je pod poškodovancem trda ravna podlaga. Nato dlan ene roke položimo na sredo poškodovančevega prsnega koša in nanjo položimo dlan druge roke. S stegnjenimi rokami nato navpično in enakomerno približno 100-krat na minuto prsnico vtisnemo do 5 cm in popustimo. Temu dodamo na vsakih 30 pritiskov še 2 vpiha, 10-krat počasneje, kot smo masirali, nato pa nadaljujemo z masažo – če nismo preveč izčrpani, vse dokler ne pride pomoč ali poškodovanec začne sam dihati.

KLIC NA 112

Pri klicu na 112 (Nujna medicinska pomoč – NMP) je bistvenega pomena, da zbrano in razločno posredujemo dispečerju čim več podatkov. Povemo, kdo smo, kaj se je zgodilo in nato poročamo o žrtvah: število, spol, starost in tudi svojo laično oceno poškodbe. Sposobni moramo biti jasno opisati kraj dogodka, po možnosti naslov ali telefonsko številko. Zbrano moramo poslušati nasvete glede nudenja prve pomoči. Zveze ne prekinemo – brez skrbi, klic na 112 je s stacionarnega in mobilnega telefona brezplačen.

BREZPLAČNI TEČAJI PRVE POMOČI

Prvo pomoč se večinoma na žalost učimo le, preden se lotimo izpita za avto, dejstvo pa je, da je to znanje potrebno v kriznih situacijah, ko ni časa brskati po starih spominih, zato bi morali znanje prve pomoči redno obnavljati. Tega mnenja so tudi študentje medicine, katerih društvo v ta namen organizira brezplačne tečaje za vse od 10 do 80 let, kamor se je možno prijaviti tudi v skupini. Več informacij: www.zazivljenje.org.

**KAKO LETO 2008
PREŽIVETI ČIMBOLJ
AVANTURISTIČNO,
AKTIVNO, ŠPORTNO?
PREPROSTO. Z NOVIMI
TRENDOVSKIMI IZUMI,
KOT SO SKIKE,
FREELINE SKATES,
POGO STICK ...
PRIPRAVLJEN? TRI,
ŠTIRI, ZDAJ!**

POGO STICK

To je že zelo star športni pripomoček, ki je še vedno zelo zanimiv za uporabo. Danes se uporablja predvsem za zabavo, včasih pa so bili z njim povezani razni šovi, nastopanja na porokah in celo tekmovanja. Gre za palico z ročajema na vrhu, prostorom za stopala nekoliko nižje ter gumo na koncu. Palico držiš pred seboj, nato nanjo še stopiš s stopali in poskusi obdržati ravnotežje. S svojo težo pritisneš na kovinsko vzmet, ki te ob vsaki razbremenitvi odbije v zrak, kar se razvije v poskakovanje oziroma v način premikanja. Stara legenda pripoveduje, da je ta nenavadna palica dobila ime po revni deklici Pogo iz Burme. Da bi lažje prišla bosa od doma do templja, ji je oče izdelal to nenavadno palico. Seveda pa legendam ni povsem za verjeti. Z leti so osnovno različico tudi posodabljali in pogo stick nadgradili z novejšimi modeli: vurtego, flybar ... Le-te omogočajo veliko višje skoke in večje trike ter uvrščajo pogo stick med ekstremne športe.

- ★ www.krisholm.si
- ★ www.2simpl.si
- ★ www.xpogo.com

FREELINE SKATES - DVODELNA ROLKA

Ko si ogledaš videoposnetek tega odštekanelega pripomočka, se nehote vprašaš: Kaj? Kako je to mogoče? Od kje jim ravnotežje? Izum (ali po domače evolucija skejta po sistemu »reduce to the maximum«) naj bi bil plod domišljije zdolgočasenih skejterjev, wavesurferjev in snowboarderjev. Na tem odštekanelem pripomočku si friki lahko napolnite energijo in »feeling«, ki bi ga brez predsodkov lahko poimenovali kar ravnotežje. Že ob bežnem pogledu na freeline ti postane jasno, da gre za skrajno nestabilno zadevo, ki zahteva odločno mero ravnotežja oziroma »feelinga« že v osnovi, kaj šele za izvajanje trikov, ki nam jih demonstrirajo na videoposnetkih. Freeline skejti so sestavljeni iz dveh kolesčkov, pritrjenih na minimalistično ploščo, ki jo pokrije čevljev ene noge, enako na drugi nogi, brez kakršnekoli povezave med levo in desno nogo. Prav tako je stik med čevljem in posameznim freeline skejtom kot pri rolki prepuščen usodi in znanju igre z gravitacijo ... Kolesčka sta na nosilno ploščo pritrjena tako, da ob nagibu spremenita položaj in posledično začneta zavoj. Princip je podoben tistemu na skateboardu (rolki), s to razliko, da sta kolesčka pri freeline skejtih eden za drugim in ne vzporedno kot pri rolki. Bolj ko se poglobljaš v detajle tega patenta, manj ti je jasno oziroma bolj se zaveš, kako srečen si, da nimaš potrebe po takih nemogočih trikih ...

★ <http://freelineskates.com>

SKIKE - ROLERJI ZA BREZPOTJA

Skike ni pripomoček za zagrizene tekmovalce, ampak je namenjen vsem, ki radi aktivno preživljate prosti čas. Tako kot pri večini novih pogruntavščin za razgibavanje tudi Skike ne more skriti sorodnosti z že vidnimi, na primer rolerji. Gre torej bolj za evolucijo kot revolucijo, kar pravzaprav ni slabo, saj ti je motorika, ki si se je priučil na rolerjih, v veliki meri v podporo tudi pri skike vragolijah.

Skike je možno uporabljati po makadamu, gozdnih poteh, travnatih pobočjih, tlakovanih površinah, asfaltu ... Primeren je za vse, ki premorejo osnovno ravnotežje in motoriko. Vozen je skoraj z vsakim čevljem. Zaradi enostavnosti in popolne prilagodljivosti vsakemu uporabniku je učenje hitro in varno. Uporaba palic in varnostna zaščita ne bosta odveč, saj padci ne prizanašajo nikomur. Zelo praktična rešitev v primerjavi z vsem poznanimi rolerji sta zavori (ja, res sta kar dve, na vsaki nogi po ena), ki ju aktiviraš z nagibom teže in posledično noge nazaj, ne da bi pri tem moral dvigniti sprednji del rolerja in odmakniti sprednje kolo od podlage. To bistveno izboljša smerno stabilnost pri zaviranju.

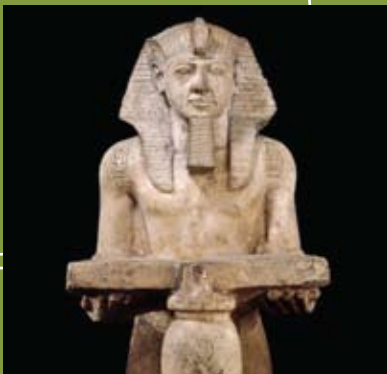
- ★ www.skike.com
- ★ www.skike.si

10%

EURO <26 POPUST
na skike opremo in
+čevlje (nad 100 EUR)
★ PAN-DA / www.skike.si

FARAONSKA RENESANSA

★ 4. MAREC–20. JUNIJ 2008, CD, LJUBLJANA
Ljubljana bo letos gostila festival egipčanske kulture iz časa faraonske renesanse, tj. od začetka 7. do sredine 6. stoletja pr. n. št. Festival bo vključeval predavanja domačih in tujih strokovnjakov, nastope, egipčanske filme pa tudi razstavo s 135 eksponati.
★ www.cd-cc.si

FESTIVAL DOKUMENTARNEGA FILMA

★ 26. MAREC–2. APRIL 2008, CD, LJUBLJANA
Poklon svetovni produkciji dokumentarnih filmov, ki jih sicer le težko in redko vidimo. Festival vključuje problemska, družbenokritična dela, filme o mitih in ikonah sedanjosti in preteklosti, intimne portrete ter retrospektive znanega domačega in tujega dokumentarista. ★ www.cd-cc.si

TRANSGENERACIJE

★ 1.–30. APRIL 2008, CD, LJUBLJANA
Festival, ki služi predstavitvi srednješolske ustvarjalnosti, vključuje predstave, branja, koncerte, pogovore in razstave. Kot vedno bodo dela izvirala iz srednješolskega videnja socialnih problematik in pogleda na eksistencialne izzive sodobnosti.
★ www.cd-cc.si

TANGO FESTIVAL

★ 10.–13. APRIL 2008, CD, LJUBLJANA
Ljubitelji tanga bodo že 4. lahko uživali v predstavah in učnih urah mednarodnih in domačih strokovnjakov za tango. Med plesalci pričakujejo Sebastiana Arce-a in Mariano Montes, Mariana Chicha Frumbolija in Juano Sepulveda ter Pabla Rodrigueza in Noelio Hurtado pa tudi štiri slavne DJ-e.
★ www.tangoslovenija.si

SALSA FESTIVAL

★ 11.–13. APRIL 2008, HOTEL LJUBLJANA, LJUBLJANA
Vikend salse bo ljubiteljem v treh dneh prinesel različne delavnice, medtem ko bodo trije večeri posvečeni norim zabavam, kjer bo mogoče spoznavati in seveda zaplesati tudi s plesalci, ki bodo samo zato prišli v Slovenijo. ★ www.salsafest.si

MINFOS 2008

★ 10.–11. MAJ 2008, TRŽIČ
Že 36. bo Tržič gostil mednarodne dneve mineralov, fosilov in okolja, ki bodo poleg prodajno-razstavnega dogajanja vključevali še vrsto aktivnosti, namenjenih spoznavanju naravnih lepote, ki jih skriva mati Zemlja: obiske fosilnih najdišč, delavnice ter okrogle mize in predavanja. ★ www.trzic.si

ŠKISOVA TRZNICA

★ 14. MAJ 2008, ŠPORTNI PARK ILIRIJA, LJUBLJANA
Zveza ŠKIS že 11. zapored prireja največjo enodnevno študentsko prireditev pri nas. Dnevni in spremljevalni program s pričetkom ob 12. uri zajema več kot 30 različnih programskih točk, ki ga ob 18. uri nadaljuje večerni glasbeni program.
★ www.skisova-trznica.si

MATURANTSKA PORA

★ 16. MAJ 2008, VEČ SLOVENSkih IN TUJIH MEST
Lani postavitev novega rekorda pri največji četvorki na svetu ni uspela, zato bo treba letos potolči rekord, ki je bil postavljen leta 2006, in sicer 23.628 simultano plesočih mladih na takte Straussove Quadrille iz opere Fledermaus. ★ www.urska.si

KINO OTOK

★ 29. MAJ–2. JUNIJ 2008, IZOLA
Slovenski festival, ki zajema kinematografsko produkcijo Afrike, Azije, Latinske Amerike in Vzhodne Evrope s prijatelji, bo letos potekal že petič. Kot vedno bo ponudil posebnosti, obiske ustvarjalcev in tisto najmamljivejše, cinematsko užitek pod milim nebom. ★ www.isolacinema.org

DOGOBJI DOMAČI

DOMAČI KONCERTI

- ★ GALLON DRUNK & GUTTI - 16. 3. 2008, Orto Klub, Ljubljana
- ★ PSYCHO-PATH - 19.-20. 3. 2008, Channel Zero, Metelkova, Ljubljana
- ★ CHIMAIRA+MAROON+THE SORROW - 20. 3. 2008, Gala Hala, AKC Metelkova mesto, Ljubljana
- ★ VAN GOGH - 20. 3. 2008, Cvetličarna Mediapark, Ljubljana
- ★ TOKIO HOTEL - 28. 3. 2008, Hala Tivoli, Ljubljana
- ★ GOGOL BORDELLO* - 11. 4. 2008, Cvetličarna Mediapark, Ljubljana
- ★ HLADNO PIVO - 12. 4. 2008, MKK, Črnomelj
- ★ NO USE FOR A NAME* - 19. 4. 2008, ŠTUK, Maribor
- ★ JACINTO CANEK (I) - 24. 4. 2008, Channel Zero, Metelkova, Ljubljana
- ★ THE NOTWIST - 25. 4. 2008, Orto klub, LJ
- ★ KATIE MELUA - 27. 4. 2008, Hala Tivoli, Ljubljana
- ★ HLADNO PIVO - 2. 5. 2008, MIKK, Murska Sobota
- ★ MARIA JOAO - 6. 5. 2008, Križanke, Ljubljana
- ★ PRESIDENT FETCH (DK), COMMON SENSE SOCIETY (SLO) - 8. 5. 2008, Channel Zero, Metelkova, Ljubljana
- ★ PIERCED ARROWS (ZDA) + THUNDERBABIES (SLO) - 13. 5. 2008, Menza pri koritu, AKC Metelkova, Ljubljana

*10 % EURO<26 POPUSTI! Samo v ŠKUCu (Stari trg 21, LJ)

TUJI KONCERTI

- ★ JEAN MICHEL JARRE - 22. 3. 2008, München, D
- ★ GOOD CHARLOTTE - 27. 3. 2008, München, D
- ★ URIAH HEPP - 27. 3. 2008, Budimpešta, HU
- ★ ALICIA KEYS - 29. 3. 2008, Milano, I
- ★ TOKIO HOTEL - 29. 3. 2008, Beograd, SRB
- ★ JAMES BLUNT - 2. 4. 2008, Milano, I
- ★ SIMPLE PLAN - 5. 4. 2008, München, D
- ★ MAYDAY 2008 - 30. 4. 2008, Dortmund, D
- ★ SENSATION - 3. 5. 2008, Budimpešta, HU
- ★ KYLIE MINOGUE - 14. 5. 2008, Dunaj, A
- ★ PJ HARVEY - 21. 5. 2008, Varšava, PL
- ★ BON JOVI - 24. 5. 2008, München, D / 4. 6. 2008, Ebrechtsdorf/Dunaj, A
- ★ LEGACY FESTIVAL - 30.-31. 5. 2008, Beograd, SRB
- ★ SENSATION WHITE - 31. 5. 2008, Praga, CZ
- ★ METALLICA - 3. 6. 2008, Praga, CZ
- ★ ROCK IM PARK - 6. 6. 2008, Nurnberg, D
- ★ VAYA CON DIOS - 8. 6. 2008, Budimpešta, HU
- ★ MARK KNOPFLER - 9. 6. 2008, Zagreb, CRO / 10. 6. 2008, Beograd, SRB
- ★ JOE SATRIANI - 10. 6. 2008, Codroipo, I
- ★ NOVA ROCK - 13.-15. 6. 2008, Nickelsdorf, A
- ★ RADIOHEAD - 17. 6. 2008, Milano, I

FESTIVAL ORIENTALSKEGA PLESA

★ 30.–31. MAJ, CANKARJEV DOM, LJUBLJANA
Mednarodni festival orientalskega plesa bo potekal letos že drugič. Pričakujemo številne plesne delavnice, ki jih bodo seveda vodili mednarodno priznani vaditelji in vaditeljice – za svojevrstno izkušnjo s plesi, s katerimi se sicer srečujemo redko. ★ www.cd-cc.si

ITALIJSKI FESTIVALI

MAREC

ANKARA FILM FESTIVAL

- ★ ANKARA (TURČIJA)
- ★ 13.–23. MAREC 2008

Festival, ki zbira tako igrane celovečerce kot kratkometražne filme, animacijo in dokumentarne filme in je kot tak drugi največji turški filmski festival. Filmi, ki se potegujejo za nagrade, so le turški oziroma turške koprodukcije.

www.filmfestankara.org.tr

APRIL

MIRAF 2008

- ★ MILANO (ITALIJA)
- ★ 3.–7. APRIL 2008

13. milanski mednarodni sejem moderne umetnosti gotovo ne bo razočaral ljubiteljev modernih umetniških projektov. Izgubi se med 40 tisoč obiskovalci, ki se bodo čudili 235 razstavljalcem in umetninam arhitekta Pierluigija Cerrija pod sloganom Art now!

www.miraf.it

ARTBRUSSELS 2008

- ★ BRUSELJ (BELGIJA)
- ★ 14.–21. APRIL 2008

Bruselj bo že 26. postal središče moderne umetnosti z vsega sveta, ko bo Artbrussels v mesto pripeljal dela iz 178 galerij več kot 25 držav z vsega skupaj več kot 2000 umetnikov. Grafični vpogled v moderno umetniško sceno bodo spremljali vodeni ogledi, okrogle mize in obisk več kot 30.000 ustvarjalcev, zbiralcev in ljubiteljev.

www.artaxis.com/artbrussels/home.htm

SVETOVNO PRAVENSTVO PICOPEKOV

- ★ SALSOMAGGIORE (ITALIJA)
- ★ 21.–23. APRIL 2008

17. zapored se bodo najboljši picopeki z vsega sveta zbrali v matični državi ene najbolj razširjenih jedi na svetu, Italiji, kjer se bodo pomerili v štirih disciplinah: najhitrejša, največja, freestyle in akrobatska peka. Sodniki se odločajo na podlagi priprave, okusa in primerne pečenosti.

www.pizzanew.it

MEDIA ART FESTIVAL 2008

- ★ OSNABRÜCK (NEMČIJA)
- ★ 23.–27. APRIL 2008

Festival, ki bo letos potekal pod motom identiteta, išče vizualne produkcije, ki raziskujejo posameznikove identitete kot tudi identitete narodov ali socialnih skupin. Ko je govora o medijski umetnosti, se v Osnabrücku zberejo ustvarjalci, kritiki, kuratorji in medijski strokovnjaki.

www.emat.de

VAPPU

- ★ HELSINKI (FINSKA)
- ★ 30. APRIL–1. MAJ 2008

Vsako leto se Finci z veliko hrupa in rajanja poslovijo od zime in pozdravijo pomlad. Začne se z umivanjem kipa Havis Amanda, ki dobi tudi čepico, in nadaljuje seveda s popivanjem in rajanjem. Naslednji dan se vsi lotijo brskanja za zanimivostmi na mestnem boljšaku in nato spet nadaljujejo z medicino.

www.finland.com/main-201-td.do

MAJ

ITFS – FESTIVAL RISANEGA FILMA

- ★ STUTTGART (NEMČIJA)
- ★ 1.–6. MAJ 2008

Festival je razdeljen v več sklopov in nagraduje tako dolgo- kot kratkometražne animacije, take, narejene za otroke, in tiste, ki jih naredijo nadobudni mladi ustvarjalci. Posebno nagrado podelijo za scenarij in glasbo v animaciji.

www.gb-warc.eu/352

HIPHOPCONNECTION

- ★ DUNAJ (AVSTRIJA)
- ★ 10. MAJ 2008

Največji avstrijski hiphop festival, ki se bo zgodil na Dunaju v Areni, bo razdeljen v 5 delov. Najprej bo mednarodno tekmovanje v grafitih, sledila bodo tekmovanja v breakdancu, beatboxingu in DJ-anju, zvečer pa koncert hiphop legende Rakima (NYC). Izkoristi **16 % EURO<26 popust!**

www.hiphopconnection.at

FILMSKI FESTIVAL V CANNESU

- ★ CANNES (FRANCIJA)
- ★ 14.–25. MAJ 2008

Najprestižnejši filmski festival v Evropi vsako leto diktira, kateri filmi bodo obveljali za umetniške dosežke tistega leta. Čeprav predstavlja tudi vedno več ameriških produkcij, je še vedno eno največjih prizorišč azijskega filma v Evropi.

www.festival-cannes.fr/en

20. MEDNARODNI AFRIŠKI FESTIVAL

- ★ WÜRZBURG (NEMČIJA)
- ★ 22.–25. MAJ 2008

Na največji festival afriške glasbe in kulture v Evropi se vsako leto zgrinjajo tisoči obiskovalcev, ki uživajo v ritmičnih ustvarjalcev najrazličnejših glasbenih zvrsti. Trenutno napovedani: Lokua Kanza, Habib Koité, Mpho, Hugh Masekela, Manu Dibango, Alpha Blondy, Angélique Kidjo in drugi.

www.africafestival.org

NEWARK BEER FESTIVAL

- ★ NEWARK (ANGLIJA)
- ★ 23.–25. MAJ 2008

Za vse ljubitelje angleškega piva bo newarski festival dobro nadomestilo za nemški Oktoberfest. Na prizorišču lahko nakupiš žetone, z njimi pa nato kupuješ po pol vrčka piva vsake sorte, ki bi jo rad poskusil. Kozarec dobiš proti kavčiji, a ga večina obdrži v spomin na veliko popivanje.

www.newarkcanra.org.uk/festival

WORLD VILLAGE FESTIVAL

- ★ HELSINKI (FINSKA)
- ★ 24.–25. MAJ 2008

Če te ogreva misel na multikulturalizem, se odpovej dolgočasnim predavanjem in se raje odpravi v Helsinke na pravo, življenjsko dozo mešanja kultur, ki jo je vsako leto možno dobiti na festivalu. Festival, ki nudi glasbo, ples in delavnice, je družinsko usmerjen.

www.worldvillages.fi

WORLD ROMA FESTIVAL KHAMORO

- ★ PRAGA (ČEŠKA)
- ★ 25.–31. MAJ 2008

Deseti festival romske glasbe na Češkem bo ponudil poleg tradicionalne romske glasbe in ciganskega jazzja tudi romsko glasbo, ki jo ustvarja (in predstavlja) mlajša generacija. Med nastopajočimi bodo Angello Debarre, Yorgui Loeffler in slavna Esma Redžepova iz Makedonije, nadejaš pa se lahko tudi obilice plesa.

www.khamoro.cz

ROCK IN RIO

- ★ LIZBONA (PORTUGALSKA)/MADRID (ŠPANIJA)
- ★ 30./31. MAJ, 1. IN 5./6. JUNIJ 2008

Ime je festival obdržal še iz časov, ko se je l. 1985 prvič odvijal v Rio de Janeiru, za letos, ko bo potekal v dveh mestih, pa napovedujejo zvaneča imena, kot so: Lenny Kravitz, Paul Van Dyk, James Morrison, Ivete Sangalo, Machine Head in Metallica.

<http://rockinrio-lisboa.sapo.pt>

JUNIJ

DOWNLOAD 2008

- ★ DONINGTON PARK (ANGLIJA)
- ★ 13.–15. JUNIJ 2008

Eden največjih glasbenih festivalov, ki že dolga leta privablja navdušence iz vse Evrope kot tudi sloveča rokarska imena z vsega sveta. Za letos so svoj nastop že potrdili KISS, The Offspring, Lostprophets, HIM, Rise Against in Motörhead.

www.downloadfestival.co.uk

21
MAY 2008

KULTURNI T film

TIM BURTON ★ ED

"ONE PERSON'S CRAZINESS IS ANOTHER PERSON'S REALITY." T. B.

Redkokdo v Hollywoodu je imel toliko umetniške svobode, kot jo je imel Tim Burton. Njegov močan vizualni stil, bizaren, neponovljiv smisel, grotesken humor in ad lib skakanje iz realnosti v fantazijo so ustvarili imidž filmarja, ki je močno zasidran v samo grenko bistvo Hollywooda, a hkrati ostaja brezkompromisen in samosvoj – prava kontradikcija.

BIOGRAFIJA

Burbank v ameriški zvezni državi Kaliforniji je bil že od 50. let prejšnjega stoletja tihi dom številnih filmskih in televizijskih studiev. V tem tipično sončnem ameriškem predmestju se je leta 1958 rodil tih in introvertiran Timothy William Burton, ki se s svojo okolico nikakor ni mogel zliiti. Posebnih šolskih uspehov ni imel in ni bil knjižni molj. Rad je le slikal, risal in gledal filme, še posebej grozljivke. Po končani srednji šoli je s pomočjo Kalifornijskega inštituta umetnosti njegov neizmeren talent prepoznalo podjetje Disney, ki ga je zaposlilo kot animatorja. Razhajanje med Disneyjevo fantazijsko pocukrano vizijo in umetnikovim nadrealističnim gotskim svetom je njegov ustvarjalni duh sčasoma usmerilo v režiserske vode. Od te odločitve naprej je zlitje otroške nedolžnosti, katarzične zmesi groze in črnega humorja postalo močan prepoznaven znak v svetu vizualnih umetnosti in Burtona ustoličilo med filmske velikane preteklosti, sedanjosti pa tudi prihodnosti.

FILMOGRAFIJA

Burton je dobil prvo priložnost snemanja celovečerca potem, ko ga je igralec Paul Reubens po ogledu njegovih kratkih animiranih filmov navdušeno povabil k sodelovanju pri komični družinski pustolovščini PEE-WEE'S BIG ADVENTURE (1985). BEETLEJUICE (1988), komična grozljivka o nezadovoljnih duhovih s samosvojim divjim ritmom, je bila velik komercialen uspeh, ki je umetniku na široko odprl vrata do režiranja filma BATMAN (1989). Finančno je Batman še zmeraj eden najuspešnejših filmov vseh časov, ki je z avtentično, mračno psihološko globino postavil večne standarde stripovske ekranizacije. Biser EDWARD SCISSORHANDS (1990), z oskarjem nominirana romantična fantazijska drama z avtobiografskimi elementi, je čarobno delo, ki ga je Burton ustvaril na vrhuncu svojih imaginativnih moči. Zaradi uspešnosti prvega Batmana so mu Warner Bros pustili vso umetniško svobodo pri BATMAN RETURNS (1992), ki pa je navdušence nevhvaležno razdelil, saj se je bolj kot Batmanu posvečal ostalim likom, blagajne pa finančno ozlovoljil. Animirane mojstrovine NIGHTMARE BEFORE CHRISTMAS (1993) Burton sicer ni režiral, a je bila idejno

večinoma le njegov produkt. Leto kasneje je Tim ustvaril biografsko dramo ED WOOD (1994), ki slika bizarno življenje istoimenskega režiserja in hkrati predstavlja rojstvo plodovitega sodelovanja Depp-Burton. Satira ameriške kulture asimilacije v znanstvenofantastični akcijski komediji MARS ATTACKS! (1996) sprva ni bila toplo sprejeta, a je sčasoma pridobila kulturni status. Comeback je Burton doživel s fantazijsko grozljivko SLEEPY HOLLOW (1999), prsto adaptacijo strašljive zgodbe Washingtona Irvinga. Bled remake vesoljske pustolovščine iz leta 1968 – PLANET OF THE APES (2001) – je kljub komercialnemu uspehu vidno razočaral. Ganljiva fantazijska drama o odnosu med očetom in sinom BIG FISH (2003) je s svojo negotskostjo pustila dihati njegovim prihodnjim projektom, kot so zmešana čokoladna prigoda CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY (2005), morbiden, a vendarle komičen animirani film CORPSE BRIDE (2005) in nazadnje že kar razglašena mojstrovina SWEENEY TODD: THE DEMON BARBER OF FLEET STREET (2007), srhljivi muzikal, ki navdušuje gledalce in kritike po celem svetu. V naslednjih letih se bo Tim Burton posvečal predvsem 3D animiranim projektom, ki jih bo financiral Disney, med drugim tudi ALICE IN WONDERLAND, ki naj bi luč sveta zagledala leta 2010.

EDWARD SCISSORHANDS (1990)

Gospodinja Peg, ki se preživlja s prodajanjem kozmetičnih izdelkov družbe Avon od vrat do vrat, se nekega dne znajde v zapuščenem viktorijanskem dvorcu, kjer spozna Edwarda. Njegov stvaritelj je umrl, še preden bi ga popolnoma dokončal, zato ima naslovni junak številne brazgotine po obrazu in namesto rok – škarje. Peg skuša njegove brazgotine zakriti s kozmetiko in ga kasneje vpeljati v normalno družbeno življenje, a tragično ugotovi, da to ne bo nikoli mogoče. Nadrealistična pravljica o drugačnosti in o naivnih otroških željah je hkrati tudi spiritualna avtobiografija – dokaz neskončne domišljije Tima Burtona.

BURTON-izmi

- ★ "I've always been misrepresented. You know, I could dress in a clown costume and laugh with the happy people but they'd still say I'm a dark personality."
- ★ "Movies are like an expensive form of therapy for me."
- ★ "I am not a dark person and I don't consider myself dark."

★ imdb.com
★ wikipedia.org

ANIMANIJA

ALI VEŠ, DA JAPONCI LETNO PROIZVEDEJO VEČ KOT 100 NOVIH NASLOVNOV ANIMIRANE PRODUKCIJE? K TEMU DODAJ ŠE TISOČE IN TISOČE STRANI NOVIH MANG PA KAKŠEN CELOVEČEREC ...

NOVO PRI MANGAH

Z marcem se bo zopet nadaljevala priljubljena fantazijska manga **HUNTER X HUNTER**, ki prikazuje pot mladega Gona, ki postane lovec, da bi našel svojega očeta, prav tako lovca. Njegova pot je polna preizkušenj in je v marsičem nekoliko podobna slavnemu Narutu. Avtor te mange, Yoshihiro Togashi, je baje tako okupiran z internetnimi igrami, da se uspe od njih odtrgati le vsake toliko časa – lansko jesen se je vrnil s par poglavji in zopet izginil; bomo videli, koliko časa bo vztrajal tokrat.

★ http://en.wikipedia.org/wiki/Hunter_X_Hunter

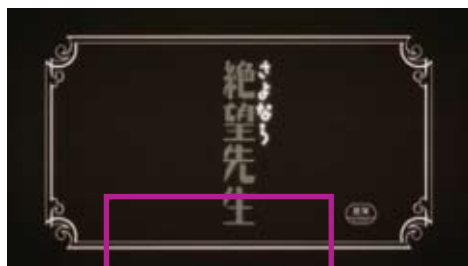
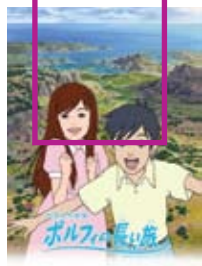
Rumiko Takahashi (Ranma 1/2, Inu Yasha), ki slovi po svojih romantičnoživljenjskih komedijah, je konec februarja svojemu ciklu Rumic Theater dodala še eno poglavje. Zgodba z naslovom **SIAWASE LIST** (Seznam sreče) prikazuje mlado gospodinjico, ki nekega dne za trenutek spozna pravi značaj mirne soseske, v kateri biva. Spoznanje je vse prej kot prijetno, povedati pa gre še, da tokrat ne bomo videli njene običajne komedije, pač pa resnejše tone, kot jih je že uporabila na primer v mangi Ningyo no mori (Gozd morskih deklic).

★ www.furinkan.com/rumictheater

NOVO PRI ANIMEJIH

Tudi zimska animejska sezona nadaljuje trend zgodb, posnetih po vizualnih romanih in erotičnih računalniških igrah, kar pomeni pretežno haremsko vsebino – torej več deklic, ki se vrtijo okoli enega dečka. Se pa nadaljuje tudi obujanje serije World Masterpiece Theater, kar pomeni klasike evropske in svetovne literature. **PORFY NO NAGAI TABI** (Porfyjevo dolgo potovanje) je posnet po romanu Les orphelins de Simitra Francoza Paul-Jacquesa Bonzona. Anime prikazuje otroštvo brata in sestre ter njuno ločitev po katastrofalnem potresu.

★ www.animenewsnetwork.com/encyclopedia/anime

Zimska animejska sezona je prinesla tudi 2 nadaljevanji, ki ju nikakor ne gre spregledati. Prvo je 4. sezona enega najslavnejših športnih

animejev, Major, ki prikazuje Gora Honda, ki je nedvomno utelešenje japonske strasti do baseballa. Drugo nadaljevanje pa je 2. sezona lanskoletnega animeja Sayonara Zetsubou Sensei, tokrat naslovljena **ZOKU * SAYONARA ZETSUBOU SENSEI**. Gre za tragikomično življenje hudo depresivnega učitelja, ki dobi zahtevno nalogo izobraževanja dekleškega razreda.

★ http://en.wikipedia.org/wiki/Sayonara_Zetsubo_Sensei

FESTIVALI

Kar se tiče evropskih animejsko-mangovskih srečanj, bomo potovali v glavnem poleti in jeseni. Za ogrevanje pa se lahko odpraviš v Barcelono, kjer bo od 19.-22. aprila 2007 potekal **INTERNATIONAL BARCELONA COMIC SHOW**. Udeležilo se ga bo 125 razstavljalcev – na stojnicah lahko srečaš tudi same avtorje stripov, ogledaš pa si lahko tudi številne stripovske razstave. Izkoristi **40 % EURO<26 popust** na vstopnino!

★ www.ficomic.com

Festival EpitaniMe bo od 30. maja do 1. junija potekal v Franciji, v Parizu. Poleg razstavljalcev iz vrst založnikov in distributerjev ter francoskih mangovskih ustvarjalcev gre pričakovati tudi okoli 6000 obiskovalcev, ki bodo uživali v nakupovanju, maskiranju, karokah, arkadnem plesu in goju.

★ www.epitanime.com

Za malce resnejše ljubitelje se že približuje **TOKYO INTERNATIONAL ANIME FAIR**, ki bo od 27. do 30. marca potekal v Tokiu. Z več kot 100 tisoč obiskovalci gre za največji animejsko-mangovski sejem, kjer so glavni razstavljalci založniki, animejski studii in distributerji. Na sejmu podelijo tudi 2 animejski nagradi, eno za najboljšo profesionalne in drugo za najboljšo nadobudne animacije. Najboljše je, da tam lahko vidiš predoglede najnovejših animejev, ki jih bodo drugi še dolgo čakali.

★ www.tokyoinanime.jp/en

NATEČAJI

Dijaki in šolarji lahko svoje striparsko znanje postavijo na preizkušnjo na enem od redkih slovenskih striparskih natečajev. Že 8. mladinski stripovski razpis **ŽIVEL STRIP 2008** razpisujejo občina Pordenone, združenje Vivacomix in Stripburger, preizkusiš pa se poleg stripovske lahko tudi v kategoriji animacije. Bistveno je, da sta glavna junaka tvoje zgodbe lika Mišima avtorja Cirila Horjaka in Pippi avtorice Emanuelle Biancuzzi ter to, da dela oddaš do torika, 1. aprila 2008, Stripburgerju. ★ www.ljudmila.org/stripcore/zivel_strip

Elektronika postopoma prekriva ulice Južnega Londona, v neizpolnjene spomine in želje potopljene metropole.

MRAČI SE IN TANČICA TEME POSTOPOMA PREKRIVA ULICE JUŽNEGA LONDONA, V NEIZPOLNJENE SPOMINE IN ŽELJE POTOPLJENE METROPOLE.

Neznanec na uličnem vogalu nepremično stmi v daljavo, kot bi gledal v prihodnost, ki se ne bo nikoli udejanila. Odločno se upira mestni meglici, ki ga duši kot ovijalka pozabe; občutki potrnosti, obupa in pobitosti se prikrito posedajo vanj. Malodušje velemestnega življenja ga je prisililo v čudno, zamišljeno iskanje zatočišča za temačno, samotarsko razglabljanje. Tresljaji, ki jih čuti že dolgo, težko bdijo nad njegovo drhtečo se rebro kletko. Bobniči so napeti in uhlji uperjeni proti viru žarečega zvoka, ki pronica skozi ulice. Odpravi se tja in ugotovi, da ni sam. Da to nikoli ni bil. Prične se nenadzorovano gibati in je svoboden. Melanholija, ki je bdela nad njim, je izginila in čustva pričnejo potovati proti robu sprostivne skoraj do meje izbruha. Glasba, ki jo posluša, ni prehitra ne prepočasna. Ravno pravšnja je. Garmi kot nevidna sila narave. Cveti med tolažilnimi duhovnimi zvoki housa in nebrzdano energijo drum&bassa. To je retrofuturistična vizija novega žanra, ki se imenuje dubstep, nanjo pa pleše znanilec nove elektronske generacije.

Eksperimentiranje 2-step (avtohtono britanska plesna zvrst) producentov iz Južnega Londona ob prelomu tisočletja z dubreggae vključki se je nepričakovano izrazilo kot temačna, žilava samostojna zvrst – dubstep (El-B, Artwork, Zed Bias, Oris Jay, Steve Gurley). Inovativna instrumentalna zvrst se ne drži vzorca 4/4, ki je v elektronski glasbi razen v redkih izjemah že povsod razširjen. Določene udarce producenti po želji ponekod izpuščajo, drugod dodajajo. V zgradbo vključujejo dvojni ritem (hitrega in počasnega sočasno) in tako v glasbi ustvarjajo živčno praznino ter napetost, ki jo poslušalci včasih skušajo s plesom nadoknaditi kar sami.

Večina ustvarjalcev (Hatcha, Youngsta, Kode9, Geeneus, Plastician) je svoje zatočišče sprva našla v klubu FWD>> v Londonu (www.ilovefwd.com), za širitev glasu o novem žanru pa so zaslužne tudi razne piratske ali amaterske radijske postaje in internetna skupnost. Novo, temačno in minimalistično smer je do leta 2003 postopoma ponotranjila celotna generacija Južnega Londona (Benga, Skream,

Digital Mystikz, Loefah), ki je paleta zvokov razširila na nepričakovane razsežnosti vključno z vključitvijo dub, jungle, tehno in drum&bass vrednot. Vendar pa o nekem nenadnem velikem poku priljubljenosti ne moremo govoriti. To je namreč žanr, ki je vztrajno vrel in zorel v toku dolgih let izumljanja ter kreativne tekmovalnosti. Raznovrstna uporaba samplov, raztresenega mračnega ritma in vseprisotnega težkega basa mu je omogočila številne mutacije.

Ponaša se z enako vzhičenostjo med ljudmi, kakršna je prevladovala v obdobju zgodnjega jungla: zлива reggae vplive in rave občutke v nepredvidljivo zmes minimalističnih elektronskih pulzov. Del njegove privlačnosti je osvežujoče pomanjkanje kakršnihkoli pravil, pa tudi zelo opazna skromnost samih predstavnikov skupnosti. Zdi se, da jim je pomembnejša fizikalnost same glasbene izkušnje (dediščina jamajških sound system vplivov) kakor strogo ukalupljanje ali pretirano poudarjanje individualnosti. Nekateri izvajalci so bolj nagnjeni k sintisajzerskim tehno zvokom (DJ Distance, D1), drugi preferirajo orientalske sample (Shackleton, Ramadanman), medtem ko premišljeni Kode9 redko nastopa brez poeta Spaceapea.

Za prodor dubstepa iz podzemlja gre precej hvale promotorki DJ Mary Anne Hobbs, ki je s kompilacijo Warrior Dubz žanr predstavila širši javnosti v vsem sijaju leta 2006; prav tako je k popularizaciji dosti prispeval mladi Skream, eden najvidnejših predstavnikov scene; dvojec Digital Mystikz s producentom Loefahom, ki z rednimi bas meditacijami (DMZ Nights) privablja obiskovalce z vseh koncev sveta, je znan po konsistentnih inovacijah. Morda je za soul ušesa še najmilejši in najbolj zasanjan anonimnež Burial, ki s precizno manipulacijo večinoma ženskih vokalov osvaja

srca tako poslušalcev elektronike kakor drugih zvrsti. Zadnje čase doživlja dubstep močan mednarodni odziv (Finex Tes La Rok, Američani Juju, Matty G, Joe Nice in Kanadčan Matt Carl), zanimanje zanj kažejo tudi tehno in jungle ustvarjalci (The Bug, Tech Itch).

Mnogi pa po drugi strani menijo, da je le muha enodnevnica v množici novih podzvrsti elektronike. Največji nasprotniki nove zvrsti so v največji meri zavistni drum&bass tradicionalisti, ki odločno trdijo, da bo, kakor številne zvrsti pred njo (npr. Illbient, ki je bil mimogrede močan vpliv), zopet poniknila v nerazpoznavne globine podzemlja. Morda je to res, toda glasbene skupnosti ne delujejo nujno tako enostavno. Dubstep je sproščena in topla glasba, njena majhna skupnost pa zaenkrat deluje kot velika družina. Takšne zvrsti ne morejo kar preprosto izginiti, kvečjemu se premikajo iz žarometov javnosti v senco in obratno. Zatorej za dubstep, ki je v podzemlju konstantno prisoten že 8 let, niti ne bo tragično, če bo na videz izginil; sčasoma bo kot naš neznanec na začetku članka ugotovil, da ni ne sam ne pozabljen.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Dubstep>
www.getdarker.com
www.gotdarker.com
www.dubstepradio.com

PRIPOROČENIH 5

SKREAM

21-letni producent Oliver Jones je svoje ustvarjanje pričel že pri rosnih 15 letih, in sicer na programu Fruity Loops. Je avtor prepoznavnega komada Midnight Request Line, ki je doživel gromozansko hvalo s strani vplivnih britanskih glasbenih revij (Wire, Pitchfork, The Guardian), in je eden najvidnejših nosilcev žanra. Zaenkrat je izdal le en album, preprosto naslovljen Skream! (Tempa, 2006).
www.myspace.com/skreamuk

DIGITAL MYSTIKZ

Dvojec, ki ga sestavljata Mala in Coki, spada med najbolj znane producente na sceni. Njun komad Anti-War Dub, ki so ga predvajali v

filmu Children of Men, je le eden izmed njihovih mnogih dosežkov. Sta tudi organizatorja in izvajalca na t. i. dvomesečnih DMZ klubskih nočeh. Mala bo marca letos obiskal ljubljanski klub SubSub z MC-jem Sgt. Pokesom. Digital Mystikz nista izdala albuma in je vprašanje, če ga kdaj sploh bosta; v dubstepu so albumi izjemno redki.

www.dmzuk.com
www.myspace.com/malamystikz

BURIAL

Anonimen dubstep glasbenik iz Londona buri duhove že nekaj let. Njegov vzpon na sceno je tako skrivnosten kakor njegova identiteta. Nežen dubstep, ki ga prepletajo procesirani ženski vokali, je njegov prepoznavni znak, ki je mnoge prepričal o genialnosti mladega ustvarjalca. Oba albuma sta se večkrat znašla na seznamih top 10 albumov leta, nekajkrat tudi zmagala. Priporočena albuma: Burial (Hyperdub, 2006) in Untrue (Hyperdub, 2007).

KODE9

DJ, producent in lastnik založbe Hyperdub iz Londona je kot eden najpomembnejših dogodkov v svojem glasbenem življenju izpostavil srečanje z jungle glasbo. Konec 90. let prejšnjega stoletja se je preselil v London in si ustvaril ime kot DJ, kasneje pa v sodelovanju z MC Spaceapeom postal eden pomembnejših dubstep ustvarjalcev. Tudi Kode9 ni izdal albumov (razen Burialovih albumov v lastni založbi), je pa izdal precejšnje število singlov.
www.hyperdub.com

SHACKLETON

Kot glavni vpliv je izpostavil Digital Mystikz in Loefah, ki sta ga navdihnili, da je pričel ustvarjati 'zanimivo bas glasbo' in 'zanimive perkusivne zadeve'. Je lastnik založbe Skull Disco. Shackleton je ustvarjalec, ki je s svojim metal eksperimentiranjem, ko se je leta 2007 žanr znašel v rahli krizi, dokazal, da je dubstep veliko več kot le poigravanje z basom. Priporočena kompilacija: Skull Disco - Soundboy Punishments (Skull Disco, 2007).
www.skulldisco.com

DUBSTEP

LENNY KRAVITZ

IT IS TIME FOR A LOVE REVOLUTION

Lenny Kravitz je miniaturni, nabit z energijo in rokarski. Že odkar vemo zanj. No, svoje Romeo Blue korenine bi najraje skrili, vendar obstaja dejstvo, da je že Let Love Rule napovedal, kakšno glasbo lahko od njega pričakujemo. In čeprav so ga tako radi obtoževali, da ideje krade vsem – od Boba Marleya pa vse do velikih kitarskih legend – in da svojega stila pravzaprav nima, bi lahko rekli, da potemtakem konsistentno 'krade' skoraj osemnajst let. Obstaja neizpodbitno dejstvo, da njegovega stila ne moremo zamenjati, in s tokratno ploščo se Kravitz še bolj vrne k svoji veliki ljubezni – kitari. Hkrati pa mu uspe ohraniti melanholijo ljubezni, po kateri več kot očitno hrepeni tudi sam. Njegove skladbe so bodisi čisti rock'n'roll bodisi nežne balade (ne nujno najmočnejše v besedilih). Na trenutke album spominja na njegov prvenec z obilico izkušenj med prvim in trenutnim. In če nič drugega, je na albumu dovolj skladb (kar štirinajst), da izluščiš tiste, ki ti bodo pri srcu.

GLASBA

★★★★

★★★★

RADIOHEAD

in Rainbows

Če verjameš pravljici, pardon, irski legendi, naj bi se na koncu mavrice skrival lonec zlata. Hm, nedvomno ni nekaj, kar bi bilo lahko pripisati Radioheadom, saj niso ravno znani po skakljanju, svetlečih se predmetih in drsanju po mavricah. Hkrati je njihov sloves že tako razvpit, da bi bilo kar malce hecno, če ne bi imeli vsaj malce treme pred izdajanjem novega albuma. Lahko sploh še premagajo sami sebe? Kot kaže, je možno. Na najnovjšem albumu te namreč (seveda) pričaka melanholičen, zasanjan, luzerski glas Thoma Yorcka na podlagi glasbe, kakršne Radiohead niso zložili že od Bends ali OK Computer. Sporočilnost njihove glasbe je še vedno enaka, ukvarjajo se z istimi 'problemi', razmišljanji in mnenji, razlika je le v tem, da so našli prijetnejši način, kako to vse zapakirati. In če si skušaš predstavljati Bends z dodanimi leti izkušenj, vključujoč skladbe z naslovi Weird Fishes, Jigsaw Falling Into Place ali Bodysnatchers, lahko kar skačeš od veselja. Dobesedno sekira v med vsem tistim, ki so opazovali rast in razvijanje Radioheadov.

★★★★

NATASHA BEDINGFIELD

POCKET FULL OF SUNSHINE

Je ena izmed tistih, ki ti vedno izvabijo nasmešek na obraz. In nedvomno tista, ki se je pred tremi leti usedla v ušesa vseh tistih, ki so ponavljali 'I love you I love you I love you, is that okay?'. Našla je nov način za balade, ki je deloval. Nobenih zapletenih metafor, vse neposredno in brez zadrževanja čustev. Ko prekipeva od sreče, to tudi deli. Natasha Bedingfield je za svoj tretji album zbrala trinajst skladb, ki imajo vse pridih sončnih žarkov, plesa po travi in predvsem veselega zvonkega smeha. Opozarja na srečo, ki jo imamo, pa se je ne zavedamo: če imaš ljubezen, srečo, prijatelje in sonce nad sabo, se ne kremži, ko pa imaš toliko razlogov za srečo! Vsekakor ji ne moremo priznati globokih pomenov ali izredne glasbene raznovrstnosti, vendar že s tem, da ti lahko po le nekaj skladbah prilepi nasmešek na obraz, zasluži dobro oceno; za pozitivizem, ki je tako redek in tako redko res prijeten.

★★★★

SHERYL CROW

J+OURS

Za Sheryl Crow je pasje leto (ali dve). Razdrla se je njena zaročka z Lanceom Armstrongom, premagala je raka in posvojila malega dečka, ki ga je poimenovala Wyatt. Če to ni dovolj dogodkov, sprememb in čustev za vsaj sedem albumov In točno to je tisto, kar boste od nje dobili. Koncentracijo čustev. Znana manična depresivka je tokrat svojo depresijo postavila na stranski tir in se jo odločila izživeti le skozi delčke svoje glasbe, saj si zaradi novega vodilnega malega moža v svojem življenju depresije ne more več privoščiti tako pogosto. "Najbolj odkrita plošča, kar sem jih kdaj naredila," je dodala kot verbalni podnapis albumu. In zdi se, da je res. Polna optimizma ter modric zaradi svojih bojev še vedno razmišlja o življenju in ga pripoveduje kot raznolike zgodbe v svojem Crow stilu. Nekaj ovinkov na poti jo je še vedno pripeljalo tja, kamor spada. V glasbeni svet, kamor izlije vsa svoja čustva, brez kompromisov.

15

NI LEPŠEGA KOT SE GRETİ NA SPOMLADANSKEM SONČKU. VSE SE PREBUJA, PTIČKOM SE 'UTRGA' IN VERJETNO TUDI TEBE ZGRABIJO NALEZLJIVI NASMEŠKI. ČE LAHKO ZGRABIŠ KNJIGO IN SEDEŠ NA BALKON, JE ŠE TOLIKO LEPŠE!

MODERNI TRILERJI

Chuck Palahniuk: **SURVIVOR**

Palahniuk se je brez dvoma proslavil s Klubom golih pesti, ki je prikazal moderno družbo na (grozljiv in grotesken) način, kakršnega še nismo poznali. Je pisatelj, ki je v vseh svojih delih značilno čudaški in vedno satirično kritičen do sodobne družbe. Zgodba v Survivorju se začne na koncu. Tender Branson je zadnji preživeli smrtnega kulta Creedish Church. Vsi člani so samomor napravili že pred leti, Tender pa svojo življenjsko zgodbo pripoveduje v pilotski kabini Boeinga 747 za črno skrinjico, medtem ko se iz letala kadita ogenj in dim in je sam na poti, da uresniči svoje poslanstvo. Palahniukov stil je tako preprost in hitro berljiv, da traja, preden ugotoviš, kako globoko v možgane se ti lahko zarije njegova zavita zgodba.

★ Hunter S. Thompson: **STRAH IN GROZA V LAS VEGASU**

V filmski različici smo si lahko ogledali Johnnyja Deppa, v pisni obliki pa je roman zamaskiran v memoare, v katerih Thompson opisuje svoje popotovanje v Las Vegas s prijateljem. Ob prelomu in zlitju različnih kultur se fanta srečata z uničevanjem avtomobilov, halucinacijami in številnimi drogami ter sčasoma začneta dvomiti tudi drug v drugega.

★ Bret Easton Ellis: **MANJ KOT NIČ**

Eden največjih Palahniukovih vzornikov je v mnogih pogledih začetnik modernega trilerja. Njegov največji uspeh je Ameriški psiho, vendar še zdaleč ne edini. Njegov prvenec, spisani pri dvajsetih, se ukvarja s Clayem in njegovo družino, ki zdolgočasena od življenja blodi od zabave do zabave. Nekdo je zapisal: kot Varuh rži na kokainu. Dobesedno.

MODERNI PRIPOVEDNIKI

Khaled Hosseini: **TEK ZA ZMAJEM**

Seveda so po kulturni knjigi že posneli film. Neverjetna uspešnica, ki je prvi roman afganistanskega avtorja, objavljen v angleščini, spremlja zgodbo Amirja, sina bogatega poslovneža. Fant se spoprijatelji s Hassanom, sinom očetovega služabnika, in fanta preživita čudovite dni, podeč se za letečimi zmaji, vse dokler se ne zgodi nekaj povsem nepričakovanega. Kmalu za tem Amir z očetom pobegne v Ameriko. Želja po odpuščanju Amirja pripelje nazaj v domačo deželo, ki je simbol za vojno pod talibanskim režimom. V deželo, v kateri vladata absurd in skrajnost. Osebe v romanu so tako resnične, da ti sežejo globoko v srce in knjigo predihaš, bereš v vrstah na banki, na avtobusu, med kosilom in zaradi nje doživljaš neprespane noči. In še vedno se konča veliko prehitro.

★ John Irving: **HOTEL NEW HAMPSHIRE**

Irving je mojster v pripovedovanju sag in družinskih zgodb o ljudeh, ki imajo vsak svojo čudaško lastnost, zaznamovano z dogodki iz preteklosti. Tokrat je to družina Berry, tesno povezana, polna zanimivih karakterjev in disfunkcionalnih odnosov in razmišljanj, začinjena s tako prefinjenim humorjem, da niti ne veš, da se smejiš, dokler te nekdo ne opozori.

★ John Boyne: **THE BOY IN THE STRIPED PYJAMAS**

Bruno šteje komaj devet let, ko je njegov oče, komandant v Hitlerjevi vojski, premeščen iz Berlina v Auschwitz. Bruno z njim živi v hiši, skozi okno katere opazuje ljudi v črtastih pižamah, ki živijo v barakah, obkroženih z bodečo žico. Iz dolgočasnja raziskuje okolico in z enim od fantkov tam notri, Shmuelom, razvije prijateljstvo, ne vedoč, kaj se dogaja.

MODERNA ROMANTIKA

Philippa Gregory: **DRUGA SESTRA BOLEYN**

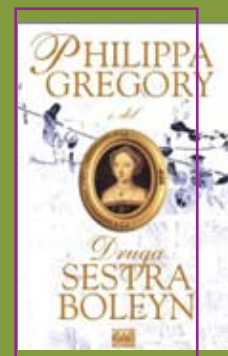
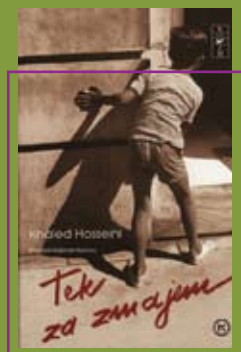
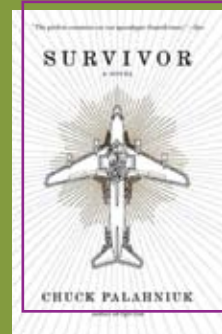
V nasprotju z mnogimi prepričanji je knjiga osnovana na življenju aristokratkinje Mary Boleyn. Skupaj s sestro Anne sta nerazdružljivi. Mary je pri trinajstih letih že poročena. Kljub temu se njeno življenje obrne na glavo, ko se zanjo začne zanimati kralj Henry VII., že poročen s kraljico Katherine. Čeprav je Mary njena spletična, jo družina prepriča, da postane kraljeva ljubica. Mary s kraljem zanosi in mu rodi dva otroka. Med njeno nosečnostjo pa se njena sestra odloči zapeljati kralja, kar ji tudi uspe. Kralj se loči od žene in se poroči z Anne, kar stre Maryjino srce. Anne tudi posvoji sestrinega sina in jo sčasoma prežene z dvora. Njena glavna ambicija, postati kraljica, jo popolnoma zasvoji.

★ Cecelia Ahern: **WHERE RAINBOWS END**

Roman, pisan v izredno zanimivi obliki pism, zapisov telefonskih pogovorov, sporočil preko elektronskih klepetalnic, elektronske pošte in podobnih načinov komunikacije, spremlja zgodbo Rosie in Alexa, prijateljev iz otroških let. Njuna zgodba spremlja njuno odrasčanje in odraslo življenje skozi vse preizkušnje in spremembe.

★ Nicholas Sparks: **BELEŽNICA**

Sparks je eden izmed največjih ljubljencev vseh tistih, ki radi berejo romantično literaturo. Nekako mu vedno uspe, da ni pretirano pocukran, a ti še vedno iztisne: iiiiii! V knjigi, ki je ena izmed njegovih najbolj ganljivih, spremlja življenjsko ljubezensko zgodbo Noaha in Allie, ki jo Duke bere svoji prijateljici v domu za ostarele.

SPOMLADANSKO
SONČKO
PTIČKOM
SE 'UTRGA'
IN VERJETNO
TUDI TEBE
ZGRABIJO
NALEZLJIVI
NASMEŠKI.
ČE LAHKO
ZGRABIŠ
KNJIGO
IN SEDEŠ
NA BALKON,
JE ŠE
TOLIKO
LEPŠE!

SO STVARI, KI SO BOLJŠE OFF-LINE

SI EDEM TISTI, KI TROI, DA JE VSE, KAR OSTANE ŽIVLJENJU AFK (AWAY FROM THE KEYBOARD), LE BOLJŠA GRAFIKA?

ROFL

:)))

In se ti zgodi, da cele noči rešuješ svet v kakšni masovni večigralski videoigri. Zjutraj pa se potem komaj pobereš iz postelje in zamudiš v šolo ali na predavanja. Kako pa lahko prepoznaš znake zasvojenosti s sodobnimi tehnologijami? Ali tvoja roka večkrat počiva na računalniški miški kot v roki tvoje punce ali fanta, športu pa prideš še najbližje, ko razgibavaš palce na joysticku med igranjem nogometa na igralni konzoli? Mogoče pa cele dneve "lolaš" in "roflaš" po MSN-ju in prijateljuješ s tisočimi na Facebooku, medtem pa se kar redko vidiš s svojimi nevirtualnimi prijatelji? No, če vse to drži, je čas za vprašanje, ali si mogoče le zasvojen z novimi tehnologijami.

SAFE.SI SVETUJE

- ★ Določi si natančna pravila, koliko časa dnevno ali tedensko lahko preživiš za računalnikom oz. na mobilnem telefonu in se svojih pravil tudi strogo drži.
- ★ Organiziraj si svoj čas s ciljem prekiniti staro navado. Ukvarjaj se s stvarmi, ki jih imaš rad, pa ti je za njih zmanjkovalo časa.

★ Prosi prijatelja, brata, sestro, naj ti skrije miško. Vsaj dokler ne popraviš tistega »šuta« pri matematiki ...

ALI VEŠ, DA ...

- ★ 97 % mladih v Sloveniji med 10 in 15 let uporablja internet;
- ★ ima 95 % slovenskih mladostnikov svoj mobilni aparat, 6 % pa celo dva;
- ★ 45 % mladih v Sloveniji je že slišalo za primere zasvojenosti z internetom, 25 % mladih pa pozna celo primere iz svojega okolja;
- ★ nekateri uporabniki interneta lahko razvijejo pretirano čustveno navezanost na virtualne prijatelje ali aktivnosti, ki jih izvajajo na računalniku;
- ★ veliko odvisnikov od interneta to postane zato, ker se niso pripravili spoprijeti z realnimi težavami in jim internet predstavlja skrivališče.

Internet ni vse! Povabi svoje prijatelje na nevirtualno druženje, pojdite na izlet ali v kino, preberi dobro knjigo, ki te že zaprašena čaka na nočni omarici, ali skuhaj kakšno zanimivo jed.

TEST: PREVERI, ĆE SI ZASVOJEN Z INTERNETOM!

V prostor poleg vprašanja napiši številko, ki ustreza tvojemu odgovoru:

1 - NIKOLI, 2 - REDKO, 3 - OBĀASNO, 4 - POGOSTO, 5 - VEĀNO

- KAKO POGOSTO OPAZIŠ, DA NA INTERNETU PREŽIVIŠ VEĀ ČASA, KOT SI SPRVA NAĀRTOVAL?
- KAKO POGOSTO TI JE INTERNET POMEMBNEJŠI OD ČASA, PREŽIVETEGA S TVOJO PUNCO/FANTOM?
- KAKO POGOSTO SE TVOJI BLIŽNJI PRITOŀUJEJO NAD KOLIĀINO ČASA, KI GA PREŽIVIŠ NA INTERNETU?
- KAKO POGOSTO TVOJE ŠOLSKE OCENE TRPIJO ZARADI ČASA, PREŽIVETEGA NA NETU?
- KAKO POGOSTO OBRAMBNO REAGIRAŠ, KO TE DRUGI POVPRASAJO PO TVOJIH AKTIVNOSTIH NA INTERNETU?
- KAKO POGOSTO TVOJA PRODUKTIVNOST TRPI ZARADI TVOJIH SPLETNIH AKTIVNOSTI?
- KAKO POGOSTO SE BREZ INTERNETA POĀUTIŠ DOLGOĀASNO IN PRAZNO?
- KAKO POGOSTO BURNO, UPORNIŠKO ODREAGIRAŠ, ĀE TE KDO ZMOTI, KO SI NA INTERNETU?
- KAKO POGOSTO TI PRIMANJKUJE SPANCA ZARADI NOĀNIH SPLETNIH AKTIVNOSTI?
- KAKO POGOSTO MISLIŠ NA INTERNETNE AKTIVNOSTI, KO NISI NA INTERNETU?
- KAKO POGOSTO OPAZIŠ, DA SAM SEBI GOVORIŠ »SAMO ŠE MINUTKO«, KO SRFAŠ PO NETU?
- KAKO POGOSTO SI REĀEŠ, DA BOŠ ZMANJŠAL ĀAS RABE INTERNETA, PA SI PRI TEM NEUSPEŠEN?
- KAKO POGOSTO SKUŠAŠ SKRITI, KAKO DOLGO SI VISEL NA NETU?
- KAKO POGOSTO RAJE IZBEREŠ INTERNET KOT SREĀANJE S PRIJATELJI?
- KAKO POGOSTO SE POĀUTIŠ ŽIVĀNO, SLABE VOLJE ALI CELO DEPRESIVNO, KER NISI PRIKLJUĀEN NA NET?

SKUPAJ:

Test je le informativne narave. VeĀ o zasvojenosti z internetom si lahko prebereš na www.safe.si. Reši tudi teste zasvojenosti z mobilnimi telefoni in igrami.

Rezultati testa:

★ **15–34 toĀk:** Si povpreĀen uporabnik interneta. Āas, ki ga preživiš na internetu, je mogoĀe vĀasih predolg, vendar izgleda, da imaš zaenkrat kontrolo nad njegovo uporabo.

★ **35–54 toĀk:** SooĀaš se z obĀasnimi do pogostimi problemi, vezanimi na rabo interneta. Premisli o vplivu interneta na tvoje življenje (prijatelji, šolski uspeh, druŀina). PriporoĀamo, da si na www.safe.si prebereš nekaj uporabnih nasvetov za učinkovito in varno rabo interneta.

★ **55–75 toĀk:** Tvoje navade rabe interneta ti povzroĀajo resne teŀzave. Poskusi se o teh teŀzavah pogovoriti s prijateljem, starši ali kakšno drugo odraslo osebo, ki ji zaupaš.

MEHATERE PRAVICE PRIDRŽANE!

**CREATIVE COMMONS
USTVARJALCEM
PONUJA NAČIN, S
KATERIM SE LAHKO
ODREČEJO LE DELU
SVOJIH PRAVIC V
ZAMENO ZA TO, DA
LAHKO NJHOVA DELA
SVOBODNEJE KROŽIJO
MED UPORABNIKI,
PRI TEM PA SO
KORISTI SEVEDA
OBOJESTRANSKE.**

Danes nam sodobne računalniške in komunikacijske tehnologije praktično na vsakem koraku omogočajo dostop do multimedijjskih vsebin, kot so glasba in filmi, programske opreme in nenazadnje naraščajočega števila besedil in knjig v elektronski obliki. Te vsebine lahko večinoma neovirano uporabljamo za svoje namene in jih razširjamo tudi naprej, žal pa se pri tem velikokrat pozablja na avtorske pravice.

VSE PRAVICE ZADRŽANE!

Avtorska dela so večinoma zaščiteni z licenco copyright – »Vse pravice pridržane«, v angleškem jeziku »All rights reserved«, torej prepovedujejo vsakršno razširjanje, javno predvajanje, spreminjanje in podobne grozote. Cinično, ozka usmerjenost licence je dostikrat povod za njeno kršenje, za pravno ukrepanje proti kršiteljem pa so zadolžene organizacije, ki zastopajo avtorje, npr. ameriška RIAA, slovenski SAZAS idr. Predvsem v ZDA zadnjih nekaj let postajajo popularne tožbe tudi proti posameznikom. Z razvojem novih tehnologij za zaščito teh pravic, kot so Digital Rights Management (DRM) in Trusted Computing (TC), bo uporaba že kupljene vsebine otežena do te mere, da bomo morali za poslušanje glasbe ali branje knjige na računalniku in drugih napravah imeti nameščeno posebno programsko in strojno opremo, ki bo preprečevala zlorabe in nas legitimirala kot posameznika, upravičenega do tega početja. Tako se nam v katerem izmed scenarijev nekje v bližnji prihodnosti kaj lahko dogodi, da najnovejšega romana našega priljubljenega avtorja ali nekega glasbenega albuma v elektronski obliki ne bomo mogli pokazati niti prijatelju ali družinskemu članu na neki drugi lokaciji.

CREATIVE COMMONS

Prihodnost pa vendarle ni tako mračna, kot se zdi na prvi pogled, saj imajo avtorji možnost zaščititi svoje stvaritve tudi z drugimi oblikami avtorskih pravic. V odgovor na omejevalno naravo copyright pravic so se namreč razvile oblike pravic, ki za uporabnika niso tako omejujoče. Ironično poimenovana licenca copyleft, ki se uporablja predvsem za programsko opremo, in licenca Creative Commons, ki jo veliko avtorjev uporablja za zaščito svojih del na področju glasbe, filma, besedil in umetnosti, sta predstavnici slogana »Nekatere pravice pridržane«, torej »Some rights reserved«.

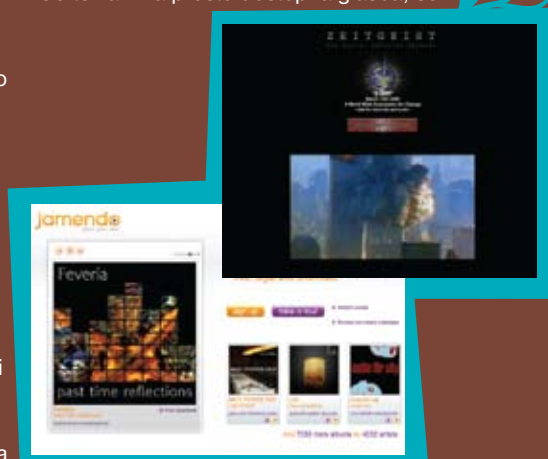
PROSTO ŠIRJENJE VSEBIM

Creative Commons (krajše CC, www.creativecommons.si), po slovensko »Ustvarjalna gmajna«, pravno ni le ena posamezna licenca, avtor namreč lahko izbira med različnimi pogoji, pod katerimi bo svoje delo objavil – vsem je skupno priznanje avtorstva, avtor pa dovoli svoje delo reproducirati, distribuirati, dajati v najem in priobčiti javnosti glede na naravo uporabe: nekomercialno (dela se ne smejo uporabljati v komercialne namene), brez predelav (dela se ne smejo spreminjati in se lahko uporabljajo le v izvorni obliki), deljenje pod istimi pogoji (dela so

lahko distribuirana le pod istimi pogoji kot izvorno avtorsko delo). CC torej ustvarjalcem ponuja način, s katerim se lahko odrečejo le delu svojih pravic v zameno za to, da dela med uporabniki lahko lažje in predvsem svobodneje krožijo. Koristi od tega so seveda obojestranske: vsebine so za uporabnike veliko dostopnejše, to pa omogoča prosto brezplačno širjenje znanja in umetniških izdelkov, za avtorje pa seveda promocijo in potencialno večji krog ljudi, v katerem lahko širijo svoje ideje. Kako lahko uporabiš CC za svoja dela? Preberi na <http://creativecommons.si/licence>.

CC FILMI, GLASBA, PROGRAMI ...

Primere uporabe svobodnejših licenc najdemo na vseh področjih, ki se danes tičejo povprečnega uporabnika digitalne tehnologije. Tudi najbolj priljubljena spletna enciklopedija Wikipedia (<http://en.wikipedia.org>) svoje vsebine varuje s copyleft licenco. V filmski umetnosti se pojavlja vse več filmov, ki so izdani pod licenco CC. Na internetu kroži precejšnje število aktivističnih, tudi protivojnih filmov, ki zaradi političnih in drugih vzrokov ne bi našli mesta v večjih medijskih hišah in bi tako dosegli le majhno občinstvo. Med njimi je tudi v zadnjem času v ZDA precej popularen film o zarotah v ozadju ameriških vojn, Zeitgeist, ki je prosto dostopen na <http://zeitgeistmovie.com>. Če te zanima prosto dostopna glasba, se

lahko odpraviš na portal Jamendo (www.jamendo.com), ki gosti skoraj 7000 albumov, izdanih pod licenco CC. Portal ti ponuja tako poslušanje glasbe na spletu kot prenos celotnih pesmi in albumov kar na tvoj računalnik, kar s pridom izkorišča več kot 250.000 uporabnikov.

Zelo aktivna pa je seveda tudi ideja o prosti programski opremi. Med najbolj priljubljenimi prosto dostopnimi programi sta operacijski sistem Linux – kot uporabniku najprijaznejša distribucija je znan Ubuntu Linux (www.ubuntu.com) – in pisarniška zbirka OpenOffice.org.

Če želiš izvedeti več o ideji odprtega pretoka in širjenja vsebin, znanja in idej, si vedno dobrodošel v Kiberpipi, kjer ti vsak delovni dan od 10. do 22. ure nudijo brezplačen dostop do interneta, vsak teden je izvedenih tudi več predavanj, v naslednjih mesecih pa bodo organizirani tudi filmski večeri, seveda s filmi pod CC-licenco. Za več informacij pa lahko odjadraš na www.kiberpipa.org.

PREVARARE

VSI SE ZAVEDAMO, DA OBSTAJAJO IN ŠE VEDNO JIM NASEDAMO.

Če dobimo dobronamerno e-pošto o novem, hudo nevarnem virusu, jo takoj posredujemo naprej svojim prijateljem in znancem, saj jim hočemo pomagati in jih opozoriti. Ko dobimo pismo o hudi bolezni nekega dečka iz Brazilije in zraven prošnjo, da s pošiljanjem tega pisma svojim kolegom pomagamo temu dečku ... zakaj tega ne bi storili? Da e-pisem, ki nam obljublajo velike vsote denarja v zameno za majhno uslugo, sploh ne omenjam – kdo bi zavrnil tako enkratno priložnost za zaslužek.

No, resnica za temi pismi je v večini primerov drugačna. E-pisma podobnega tipa so največkrat potegavščine oziroma neslane šale, po angleško hoax. Te prevare se največkrat širijo preko spletne pošte in sam proces je zelo podoben zbiranju vaških opraviljk (in opraviljivcev). Internetni uporabnik na videz zanimivo in šokantno novico posreduje drugemu uporabniku in tako se začne kolo vrtenj in težko ga je ustaviti. Tudi po več letih. Prevar je več vrst, od preprostih šal do škodljivih nasvetov, ki škodijo predvsem osebnemu računalniku, lahko pa gre za prave sleparske posle, ki poskrbijo za izpraznitev naše denarnice.

VIRUSI, GROZNI VIRUSI

Med najpogostejše prevare sodijo lažne informacije o virusih, ki so ponavadi »smrtno, grozno in neverjetno« nevarni za naš računalnik. Lep pokazatelj za najverjetnejše lažne informacije je polje Zadeva, ki ponavadi vsebuje neskončno mnogo Fw-jev, kar nam lepo pove, da je bilo pismo že neštetokrat poslano od enega uporabnika do drugega. Včasih so taka pisma neškodljiva, od časa do časa pa nam svetujejo, da pobrišemo določeno datoteko in največkrat se zgodi, da tako sami škodujemo svojemu računalniku. Preprosta rešitev je ignoriranje takih e-pisem in dober protivirusni program.

BONSAI KITTENS

Pred nekaj leti je svet obkrožila kruta šala o t. i. Bonsai Kittensih. To e-pismo je vsebovalo naslov spletnega servisa, ki se je ukvarjal z vzgojo mačk v steklenicah in je »mačje bonsaje« tudi prodajal. Po celem svetu so se začele podpisovati

peticije proti takemu okrutnemu ravnanju, a vsak, ki je le na Google-u preveril informacije, je kmalu odkril, da gre za prevaro.

VERIŽNA PISMA

Verižna pisma oziroma verige sreče so tudi pogost pojav v našem e-poštnem nabiralniku. Ta vrsta prevare je obstajala (verjetno še vedno) tudi preko navadne pošte. Taka pisma ciljajo na našo vraževernost in solidarnost. Navodila so preprosta: če dotičnega sporočila ne pošlješ še 10 ljudem, si boš zlomil/a nogo. In ne boš zadel/a na lotu. Ljudje pa take neumnosti še kar pošiljajo naprej.

Mnogokrat se pojavi tudi e-pismo, ki trdi, da z razpošiljanjem pomagamo bolnemu otroku pri operaciji. Taka pisma trdijo, da bo za vsak odposlan mail otrok prejel določen znesek denarja. Žal je to nemogoče in ves trud ter kopičenje odvečne pošte ne pomagajo otroku, ki najverjetneje ne obstaja. Pogosta so tudi pisma, ki obljublajo nagrade znanih podjetij, kot so Microsoft, Ericsson ali Nokia. Če si upošteval navodila, potem so ti obljubljali čisto nov telefon, in to brezplačno. Še vedno ga čakam.

MARS PRIHAJA!

Zanimiva je bila tudi novica o planetu Mars, ki se je lansko leto širila po e-poštnih predalih. V novici je pisalo, da se bo na določen datum Mars približal Zemlji kot še nikoli in da je to edinstvena priložnost. Vse te informacije so bile resnične, vendar so zamujale par let. To je lep primer nesmiselnega pisma, ki se širi po internetu – nekdo je izbrskal staro e-pismo in ga poslal na nekaj naslovov. Zagotovo je v nekaj dneh obkrožilo svet.

NIGERIJSKA PISMA

Te prevare pa znajo biti zelo nevarne. E-sporočila vam obljublajo hiter in preprost zaslužek v zameno za majhno uslugo oz. majhno in ugodno ceno. Taka pisma prihajajo do uporabnikov s celega sveta, vendar so najbolj razširjena ravno iz Nigerije in ta se uvrščajo na tretje mesto največjih internetnih prevar. Posledično je bila nigerijska vlada prisiljena sprejeti zakone, ki vsaj do neke mere prepovedujejo prevarantske posle, ki se širijo preko interneta.

»Nigerijska pisma« ciljajo na naš pohlep, saj nas ponavadi pisec pisma prosi za pomoč pri transakciji denarja iz države, ki ga je seveda pripravljen deliti. Obstaja pa problem, »majhen problem« (ponavadi poimenovan jamstvo/davek/predujem), za katerega moramo poskrbeti prejemniki pisma.

ZDRAVA PAMET ...

... je odgovor za obvarovanje pred internetnimi prevarami. Do sporočil, ki jih pošiljajo neznanci, moramo biti skeptični in verodostojnost informacij preverjati. Najslabše (in žal tudi najlažje) je slepo verjeti vsemu, kar nam povedo drugi. Pa še to: če tega članka ne pošlješ oz. ne prebereš vsaj 20 prijateljem in 10 sorodnikom, potem te čaka 20 let nesreče v vseh aspektih življenja, da ogromnega izrastka in padanja klavirja na glavo sploh ne omenjam.

- ★ www.snopes.com
- ★ <http://urbanlegends.about.com>
- ★ www.symantec.com/avcenter/hoax.html
- ★ www.hoax-slayer.com
- ★ www.quatloos.com

FACEBOOK

EVFORIJA

KDO BI SI MISLIL, DA BO PREPROST ŠTUDENSKI PROJEKT DOSEGEL USPEŠNOST IN PREPOZNAVANOST PO CELEM SVETU.

Fenomenalen uspeh Facebook-a je prav neverjeten – redkokdo ne pozna tega spletnega servisa, ki omogoča spletno druženje vseh uporabnikov interneta. In tudi redkokdo še ni slišal za fanta, ustanovitelja Facebook-a, ki je zavrnil milijardo dolarjev, ponujeno za odkup njegovega projekta. Kaj pa ti? Si že član Facebook-a? Pa veš, kako se je vse skupaj začelo?

GENESIS

Ustanovitelj Facebook-a je Mark Zuckerberg, nekdanji študent univerze Harvard. Projekt Facebook je na začetku dopuščal včlanitev samo harvardskim študentom. V dveh mesecih se je razširil še na druge univerze v Združenih državah Amerike in kasneje na univerze po celem svetu. Širitev se je nadaljevala in vedno več oseb je hotelo biti del te velike mreže ljudi. Od septembra 2006 pa se lahko registrira prav vsak, ki je starejši od 13 let.

HAKO DO FACEBOOK RAČUNA?

Če si med redkimi posamezniki, ki še niso registrirani uporabniki, le brž na www.facebook.com. Registracija je preprosta in trenutno na voljo le v angleščini. Pa ne se ustrašit, če bo srfanje po Facebook-u potekalo malce počasneje – spletni strežniki so precej obremenjeni zaradi množice uporabnikov. Takoj, ko si ustvariš profil, ga lahko začneš urejati. Najprej objaviš svojo fotko in vpišeš svoje podatke. Nato se lahko včlaniš v različne skupine – lahko izbiráš skupine glede na svojo šolo, zaposlitev, državo, politično ali versko prepričanje in tako naprej. Možnosti za avtokategorizacijo je ogromno. Če to ni dovolj, potem ustanoviš svojo skupino in vanjo povabiš somišljenike. Najpomembnejša značilnost tega spletnega servisa pa je seveda iskanje prijateljev. Tako je – preko iskalnika iščeš znanca s celega sveta. Za vsakega prijatelja lahko določiš kako, kje in kdaj sta se spoznala. Mogoče sta se spoznala preko nekoga drugega? Ni problema, tudi to lahko primerno označiš.

KAJ PA SEDAJ?

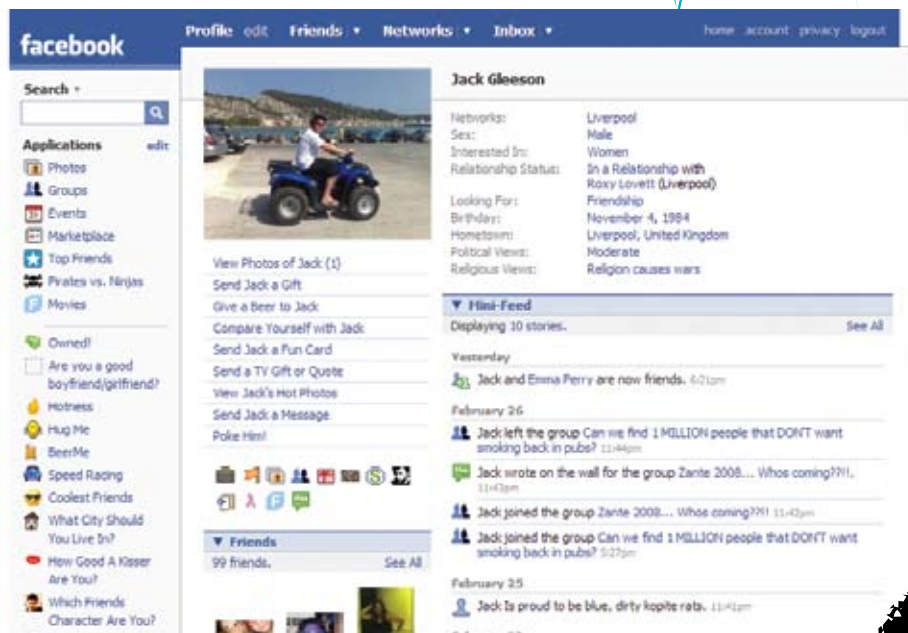
Poglejmo še nekaj aplikacij, ki se nahajajo v tvojem profilu. Prva se imenuje The Wall in njeno ime pove vse: tukaj lahko ti in tvoji prijatelji/ce pišete sporočila drug drugemu in ta sporočila so vidna vsem tvojim znancom. Za bolj zasebna sporočila lahko uporabiš aplikacijo Messages in jo uporabljaš kot e-pošto. Druga zanimiva aplikacija je Photos in ta je najpopularnejša. Uporabniki lahko objavijo slike, jih komentirajo in označijo, kdo je kdo na posamezni sliki. Facebook ima ravno za slike svojih uporabnikov rezerviranega ogromno prostora na trdem disku. Aplikacija Gifts omogoča pošiljanje daril (beri: luštnih slikic) svojim prijateljem – prvo darilo je zastonj, vsako naslednje pa stane 1 dolar. In izbira je ogromna. Marketplace je zbirališče malih oglasov in je zaenkrat še brezplačna storitev. Events omogoča organizacijo dogodkov oz. vabljenje tvojih prijateljev na izbrane dogodke. Seveda pa to še ni vse. Ostalih aplikacij je še malo morje. Prav vsak lahko ustvari svojo aplikacijo, saj Facebook-ova platforma podpira razvoj aplikacij, ki se jih nato namesti na posamezen Facebook račun. Trenutno jih je preko 14 tisoč. Odkriješ jih lahko sam ali pa te nanje opozorijo oz. povabijo tvoji prijatelji. In ta povabila znajo biti tudi nadležna ...

POTEM NI VSE TAKO ROŽNATO?

Veliko izkušenih uporabnikov tega spletnega servisa (beri: bivših uporabnikov) je Facebook preimenovalo v Spambook. Dejstvo je, da si vsak razvijalec določene aplikacije, ki je na voljo v Facebook okolju, prizadeva za čimvečjo razširjenost svoje aplikacije. In to velikokrat privede do potez, ki znajo spominjati na nadležno e-pošto. Drugi problem Facebook-a (pravzaprav največji) pa je varovanje uporabnikov zasebnosti. Ko se prijavimo v Facebook, sprejmemo tudi pogodbo o varovanju podatkov, ki pa Facebook-u omogoča, da naše podatke uporabi še kje drugje oz. jih posreduje partnerskim podjetjem. Problem se tudi pojavi, če želiš izbrisati svoj Facebook račun – tega se zaenkrat še ne da storiti. Lahko ga deaktiviraš, vendar tvoji podatki ostanejo v Facebook-u.

BREZ STATISTIKE NE GRE

Facebook ima preko 65 milijonov aktivnih uporabnikov, vsak dan pa se v povprečju registrira še 250 tisoč novih uporabnikov. Fotografij, ki so objavljene na www.facebook.com straneh, je preko 1,7 milijarde, v povprečju 44 fotografij na posameznika. Uporabniki pa »preklikajo« preko 65 milijard strani na mesec. Največ uporabnikov prihaja iz ZDA, Kanade, Anglije, Avstralije, Turčije in s Švedske. In še zanimivost: beseda »facebook« je lani prišla na drugo mesto pri izboru za Besedo leta 2007 pri Merriam-Websterjevem slovarju angleškega jezika.

SPOMLADANSKI URNIK

NEKEGA EURO<26 FRIKA

	KAJ BOM POČEL?	KOLIKO STANE?	KOLIKO STANE Z EURO<26?
MAREC 20	DEFINITIVNO POTREBUJEM IZPIT ZA AVTO. GREM K AMZS, TAM IMAM PRI NAKUPU PAKETA B KATEGORNE ZASTONJ PREIZKUS ZNANJA.	14,20 €	0 €
APRIL 18	MOJA PUNCA SI ŽELI ROMANTIKE. ITAK USTREŽEM IN GREVA NA NOČNI OGLED LJUBLJANE Z LADJICO.	10 €	6,50 €
18	KER SVA OBA IZ MARIBORA, SE SEVEDA TJA IN NAZAJ DELJEVA Z VLAKOM (ICS). VOZNIŠKEGA ŠE NIMAM, ČAKA ME ŠE GLAVNA VOŽNJA.	26,18 €	18,32 €
19	DANES POHAJAVA PO LJUBLJANI. GREVA V MESTNI MUZEJ DOGLEDAT OBRAZE LJUBLJANE IN NA KAVICO.	4 € + KAVA 1,10 €	2,50 € S KAVO!
22	SEM ADRENALINSKI ODVISNEŽ. ZANIMA ME, KAJ JE SOTESKANJE. JA, TO PRIDE NA VRSTO POLETI, POZITIV ŠPORT IMA ZANIMIVO PONUDBO.	43 €	34,30 €
23 MAJ	MAJ JE TU, MIŠIČ DA KAR NI. SKRAJNI ČAS ZA FITNESS. TOP POWER STUDIO BO ZAME!	50 € (10 OBISKOV)	35 € (10 OBISKOV)
17	AJA, ŽE IMAM VOZNIŠKI IZPIT. SPOSODIM SI AVTO IN GREMO V BOHINJ V ADRENALINSKI PARK. JUHUU!	29 €	24,65 €
JUNIJ 13	ŠOLE BO KMALU KONEC. TO POLETJE BO NORD. KUPIL SEM SI NAMREČ SKOKICE – NENAVADEN PRIPOMOČEK ZA SKAKANJE PO MESTU. NORD, RES! KAR NE MOREM VERJET.	228 €	205,20 €
25	DEDEK IN BABICA STA NAVDUŠENA NAD SPRIČEVALOM, GREM K ANNIJU KUPIT RAČUNALNIK! :)	715,86 €	664,27 €

* SAMO S KARTICO SŽ-EURO<26.

HA, Z EURO<26 PRIHRANIM 130,60 €!

Pa ti? Če imaš mladinsko kartico EURO<26?

WWW.EURO26.SI

